

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни — 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

1-Июн — *Болаларни ҳимоя қилиш*
Халқаро куни

*Фарзандлари соғлом юрт — қудратли бўлади,
қудратли юртнинг фарзандлари соғлом бўлади.*

И. КАРИМОВ

КУЛГУЛАРИНГ ОЛАМНИ ТУТСИН, БОЛАЖОН!

Бегубор осмонда куёш порласин
Болалар кулгуси тутсин оламни...

Ха, дунёда бола кулгусидан бегубор ва ёқимли оҳанг бўлмаса керак. Мировод туманидаги 85-болалар боғчасига икки тарафига турфа гуллар экилган йўлакчадан кириб борар эканмиз, бир-бирлари билан қиқирлашиб, қувлашиб ўйнаётган болакайлари кўриб завқимиз келди. Турли машғулларга мослаштирилган ўйин ва спорт майдончаси, ҳар хил эртак қаҳрамонлари тасвирланган эртакнамо уйчалар...

Булларнинг барчаси болажонларимиз учун, - дейди боғча мудираси — ўз умрининг 30 йилини мана шу даргоҳга бағишлаган Наима Тўраева. - Дунёда биз — ўзбеклардек болажон халқ бўлмаса керак. Боғчамизда 235 та тарбияланувчи бор. Уларни жуда яхши кўраман. Юрт учун, унинг истиқболи учун етук фарзандлар мана шундек даргоҳлардан етишиб чиқади, - деган фикрдаман.

Катта гуруҳ болалари орасидаги ўзаро беллашувлар — шашка, кураш ва спортнинг бошқа турлари бўйича до-

имо мусобақалар уюштирилади. "Зумрад ва Қиммат" театри, "Моҳир кўллар", кўшиқ, рақс, инглиз тилини ўргатиш тўғараклари фаолияти мактаса арзигулик.

- Бола воқелик қандай бўлса, шундайлигича қабул қилади, - дейди Наима опа. - Шу сабаб, уларга эҳтиёт бўлиб муомала қилиш керак. Боланинг кам вақти уйда, кўпроқ вақти боғчада ўтади. Демак, зиммамиздаги масъулият оғир. Менга ҳар бир ишда ҳамкасбларим — услубчи Гулнора Имомалиева, тарбиячилар — Зулхумор

Жўраева, Дилором Абдусаматова, Феруза Пўлатовалар маслақдош ва кўмакчидир.

Бугун қиқирлаб кулаётган бу болакайлarning ҳар бири эртага спорт устаси, етук олим, шифокор, ўқитувчи, умуман, БАҲАН шарафини улғулайдиган, БАҲАНга фойдаси тегадиган инсон бўлиб етишади. Шунинг учун болаларимиз орзуларини, кулгуларини асрайлик.

Л. САЪДУЛЛАЕВА,

Х. ХОТАМБОВА,

Сувратчи: М. МИРСОДИКОВ

● Мустақил ёш республикамиз ўзининг дастлабки қадамлариданоқ оналик ва болаликни ҳуқуқий, иқтисодий ва ижтимоий ҳимоя қилиш, болаларни комил инсонлар қилиб тарбиялаш масалаларини устувор ва-зифа сифатида белгилади. Энг аввало Ўзбекистон Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро Конвенцияни ратификация қилди (1992 йил). Айни пайтда хотин-қизлар ва болалар ҳуқуқларига риоя этилиши устидан, Бола ҳуқуқлари тўғрисидаги Конвенциянинг амалга оширилиши устидан мониторинг тизими яратилди.

● Ўзбекистонда болаларнинг манфаатларини ҳимоя этишни назарда тутувчи асосий давлат дастурлари қуйидагилардан иборат:

— кадрлар тайёрлаш миллий дастури. Бу дастурга биноан барча болалар 9 йиллик мажбурий таълим, жумладан, касбий тайёргарликни ҳам қамраб олувчи

ФАРЗАНДЛАРИМИЗ БАХТУ КАМОЛИ ЙЎЛИДА

таълим олиш ҳуқуқига эга;

— соғлиқни сақлашни ислоҳ қилиш дастури, бу дастур аёлларга туғиш ва болаларни да-волатишда қафолатланган бепул тиббий ёрдам кўрсатилишини назарда тутди;

— «Жамиятда хотин-қизлар ро-лини ошириш», «Соғлом авлод», «Она ва бола», «Оила» дастурла-ри. Бу дастурлар аёллар ва бо-лалар манфаатларини рўйбга чиқаришнинг зарур ҳуқуқий ва иқтисодий шароитларини яра-тишга, оиланинг жамиятдаги мавқеини кучайтиришга, жисмо-нан соғлом, маънан бой, ҳар та-рафлама баркамол ёш авлодни тарбиялашга қаратилган;

— ногирон болаларни реабил-литация қилиш дастури;

— кам таъминланган, болали оилаларга моддий ёрдам бериш дастури.

● Ўзбекистонда таъсис этилган дастлабки орденлардан бири -

«Соғлом авлод учун» ордени бўлди.

● Ўзбекистонда болалар ман-фаатларини ҳимоя этишга қаратил-ган давлат сиёсатининг асосий йўналишлари сифатида қуйида-ги йўналишлар бўйича тадбирий чоралар амалга оширилади:

а) оила, оналик ва болалик ман-фаатларини ҳимоя этишнинг ҳуқуқий асосини илғор халқаро тажриба ва ҳуқуқлари тизими-дан фойдаланган ҳолда барпо этиш ва такомиллаштириш;

б) оилани мустаҳкамлаш, бо-лаларнинг моддий фаровонли-гини таъминлаш учун иқтисодий шароитлар яратиш, болалар ва ўсимлар ўртасида қаровсизлик ҳолатларининг олдини олиш;

в) соғлом болалар туғилиши ва тарбияланишига қаратилган комплекс тадбирларни, хусусан, соғлом ёш оилани шаклланти-риш, бола туғилганида ва уни парвариш қилиш даврида, уни

эмлаш ишларини ўтказишда бепул тиббий ёрдам бериш, шу-нингдек, болаларга барча тиб-бий хизматларни бепул кўрса-тиш чора-тадбирларини қўллаш;

г) болаларни бепул умумий 12 йиллик таълимини, бундай тах-силни тугаллаган йигит-қиз-ларнинг олий ва ўрта махсус ўқув юртларида таълим олиши учун бериладиган давлат гран-тларига тегишли сума ахра-тилишини назарда тутувчи умуммиллий кўламдаги таълим дастурини амалга ошириш;

д) болаларнинг ижтимоий му-ҳтож қатламлари — ногирон бо-лалар, етим болалар, кам таъ-минланган оилаларнинг болала-ри давлат томонидан ҳимоя эти-лишини таъминлаш;

е) оила, она, болага нисбатан ижтимоий шароитларни, ахлоқ-одоб нормалари ва қоидалари тизимини яратиш. Ўсиб келаёт-

ган соғлом авлодни тарби-ялаш ишига меҳнати синг-ган фуқароларнинг жамият олдидаги хизматларини давлат томонидан ошқора эътироф этиш чоралари кўрилмоқда.

● «Бизнинг эзгу нияти-миз — келажаги буюк давлат ва эркин жамият куриш. Бизнинг тараққиёт стратегиямиз соғлом авлод тарбиясига таяна-ди ва уни ривожланти-ришга қаратилган», - дейди Президентимиз. Дарҳақиқат, республика-мизда аҳолининг моддий турмушини яхшилаш, она-лар ва болалар соғлигини мустаҳкамлаш, ёш йигит-қизларни мустақил ҳаётга тайёрлаш борасида изчил чора-тадбирлар амалга оширилмоқда.

Болаларимиз бахту камо-лини кўзлаб қилинаётган барча ишлар келажақда ўзининг ҳаётбахш самара-сини бериши шубҳасиз-дир.

“УНИВЕРСИАДА - 2002” БОШЛАНДИ

Кўҳна Бухорода талабаларнинг “Универсиада — 2002” спорт мусобақалари бошланди. Унда саралаш мусобақаларида ғолиб чиққан 2681 нафар спортчи иштирок этмоқда. Мазкур тадбир Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Жисмоний тарбия ва спорт давлат қўмитаси, Миллий Олимпия қўмитаси, Ўзбекистон қасба уюшмалари кенгаши ҳамда Бухоро вилоят ҳокимлиги томонидан ташкил этилди.

Ўзбекистон ёшлари мамлакат аҳолисининг ярмидан кўпрогини ташкил этади. Шу боис республика раҳбарияти ёшларнинг маънавий ва жисмоний тарбиясига алоҳида эътибор бермоқда. Бугунги ёшлар мамлакатимизда янги ҳуқуқий демократик жамият қуришга ўз муносиб ҳиссаларини қўшаётди. Мамлакатимиз раҳбарининг ташаббуси билан қабул қилинган “Қадрлар тайёрлаш миллий дастури”да ҳам ёш авлод тарбиясига, уни оммавий равишда спортга жалб этишга алоҳида эътибор қаратилган. Истиқлол туфайли мустақил Ўзбекистоннинг байроғи нуфузли ҳалқаро мусобақаларда, хусусан жаҳон Олимпиада ўйинларида юксак кўтарилди. Ёшларни жисмоний тарбия ва спортга жалб этиш, «Умид ниҳоллари», “Баркамол авлод” ва “Универсиада” каби кўплаб мусобақаларнинг ташкил этилиши ҳали жаҳон амалиётида кузатилмаган.

2000 йилда Наманганда ўтказилган олий ўқув юрларининг биринчи универсиадасида 1778 талаба иштирок этиб, спортнинг 9 тури бўйича мусобақа олиб борган бўлса, бугунги “Универсиада — 2002” мусобақасида талабалар спортнинг 12 тури бўйича баҳс юритадилар. 25 минг томошабинни сифдирадиган Бухоро ўйингоҳида “Универсиада — 2002” мусобақасида таълимчи очилиш маросими бўлди. Ўйингоҳда “Универсиада — 2002” мусобақа машъаласи кириб келади. Бу машъала Тошкент вилояти Паркент туманида жойлашган “Физика-Кўёш” илмий ишлаб чиқариш марказида 2600 даражали кўёш ўчоғидан ёқиб олинган. Уни Бухорога республика олий ўқув юрларининг 25 нафар энг яхши спортчилари кўлма-кўл олиб келишди. Ўйингоҳда Ўзбекистон Республикаси давлат мадҳияси янграб, мамлакатимиз байроғи ва “Универсиада — 2002” ўйинлари байроғи кўтарилди.

Шундай қилиб Бухорода талабаларнинг «Универсиада — 2002» иккинчи спорт ўйинлари бошланди.

Бухоро вилояти
“Туркистон-пресс”

Талабалик кезларимдаги бир воқеа ҳеч ёдимдан чиқмайди. Холамникида турардим. Бир куни ўқишдан қайтаётсам, кўчамизнинг бошида учта аёл турибди. Салом бериб ўтиб кетаётгандим, улар мени тўхатишиб шу маҳаллада яшашим - яшамаслигини сўрадилар. Мен “ҳа” деб жавоб бердим. Улардан бири менга яқинроқ келиб, секин: “Қизим, билмайсизми, шу маҳаллада уйда туғилган қизлар йўқми?”, - деб сўради. Аввалига тушунмадим, кейин “билмадим” деб елка қисдим. Шу пайт узокдан холамнинг кўшниси Сабоҳат ая кўриниб қолди. Мен: “Анави аёлдан сўранглар, улар билсалар керак, маҳаллада ҳаммани танийдилар”, деб йўлимда давом этдим. Уйга келиб бу гапларни холамга айтиб бердим. Айвонда кўрпача қавиб ўтирган холам кўзойнақларини устидан менга қараб

ди. Яна кимнингдир сути жуда кам, боласи тўймайди. Шундай болаларга раҳмингиз келмайдими? Оналари қанақа бўлишдан қатъи назар, сиз сутингизни болаларга берайсиз-ку? - деди.

Мен болалардан сутимни қизғонмаслигимни, кўпчилики оналардан йиғилган сут боланинг наслига таъсир қилишини қолаверса, бир даврда туғилган болалар эмалдош (яъни бир онани эмган ака-укалар сингари) бўлиб қолишини, улғайганларида ўзлари ва оналари (кўпчилики оналар бунга аҳамият беришмайди) билмаган ҳолда турмуш қуришлари мумкинлигини, бу эса наслини бузиб юборишини гапиргандим. Шифокор бўлса, “бу муаммо мени қизиқтирмайди”, дегандай елка қисиб кетганди.

Эмалдошлик ёки кўкалдошлик қачон бўлади? Қадимдан агар онанинг кўкра-

М.ЛОҲА.
М.ПОХА.
М.НОҲА.

га кўкрак солса, чинкириб йиғлайдиган бўлди. Шифокорлар уни умумий қозондаги сут билан боқдилар. Шу ерда ишлайдиган катта ёшдаги аёл Наргизага: “Қизим, эгизакларни, умуман бошқа болаларни эмизиб бекор қилдингиз, ундан кўра болангиздан ортган сутни соғиб беравермайсизми, назарингизда ҳеч нарсани билмаган гўдагингиз, аслида ўз ҳаққини, унга бўлган меҳрни бошқаларга бўлишганингизга қизғонди”, - деди. Наргиза бўлса: “Менга ҳеч ким айтмади-ку, чақалоқларга раҳмим келганди”, деди йиғлаб. Боласи бўлса қайтиб онасини эммади. Сунъий сутга ўрганди.

Бу ҳодиса балки тасодифдир, балки ўша шифокор айтганидай онасининг сути ўз боласига ёқмагандир десак, дастлабки кунлар-чи? Агар сути чиндан

НАСЛИМИЗ ТОЗА БЎЛСИН, ДЕСАК...

“наслимиз бузилган-да” деб қўйдилар. Уларнинг гапларини мағзини дарров илғамадим. Тасаввуримда болалар фақат туғруқхонада туғилди,

деган қараш ўрнашиб қолгани учун кўчада учраган аёлларнинг сўрови мени таажжублантирди. Уйда туғилган бола билан туғруқхонада туғилган боланинг қандай фарқлиниши, айниқса, ўша аёллар нега айнан уйда туғилган қизларни қидирганликлари мени қизиқтириб қўйди.

- Хола, уйда ҳам бола туғиладими? - деб сўрадим айвонда ҳамон кўрпача қавиб ўтирган холамдан.

- Албатта, туғилади, ҳамма ҳам улғуриб туғруқхонага етиб боролмайдикун,- дедилар қулиб, кейин жиддий тортиб,- бундан 25-30 йиллар илгари уйда кайвони, халқ доячилигидан хабардор кампирлар бўлса, қизини ёки келинини сира туғруқхонага жўнатмасди. Бола туғилиб, оғиз сутини эмгандан кейин, бир-икки кун ўтгач туғруқхонага хабар бериларди. Шифокорлар келиб кампирларни ҳам, янги бўшаган оналарни ҳам уришиб-уришиб касалхонага олиб кетарди. У ерга боргандан кейин саломатлиги текширилиб, рўйхатдан ўтказилиб, сўнг онасига бериларди. Ҳар ҳолда умумий қозондан сут ичмайдди.

...Йиллар ўтди. Ўзим ҳам она бўлдим. Тўнгич фарзандни туғилганида қўлимга икки кундан кейин беришганди. Умуман, бола туғилиши билан дарров оналарга топширилмасди. Икки кун сутимизни ҳамшираларга соғиб бердик. Улар ҳамма оналарнинг сутини бирга қайнатиб ўша билан болаларни боқिशарди. Холамнинг “наслимиз бузилди” деган гапининг маъносини ўшанда тушундим. Ҳақиқатан ҳам туғруқхонага турли тоифадаги, турли миллат, турли ёшдаги, соғлом ёки касал аёллар келади. Уларнинг сутлари ҳам ҳар хил. Ҳар куни эрталаб ва кенкурун барча оналардаги аёллардан йиғиб олинган оқ-сарик, ёғли-ёғсиз сутлар қайнатилиб, кичкина шিশали сўргичларда болаларга бериларди. Бир куни чидаб тура олмай, палатамизга чақалоқларни текширишга кирган шифокорга дилимдагини айтдим.

- Нима қилайлик синглим, мана, сизда болангизга етадиган сут бор. Унинг қуввати ҳам, миқдори ҳам меъёрида. Лекин ҳамма оналар ҳам шундай эмас-да. Кимнингдир сути йўқ, кимнингдир сути ўз боласига ёқмай-

- ★ Туғруқхонада ҳамма оналарнинг сути қўшиб қайнатилиб...
- ★ Кимнингдир сути йўқ, кимнингдир сути ўз боласига ёқмайди...
- ★ Эмалдошлик ёки кўкалдошлик қачон бўлади?
- ★ Гўдак учун оғиз сутининг аҳамияти беқиёс.

гида сут бўлмаса ёки баъзи сабабларга кўра боласини эмизолмаса, фарзандини ёш боласи бор онага унинг розилиги билан бериларди. Болани эмизган бегона она болага иккинчи она ҳисобланарди. Энди-чи? Оналарнинг сутини йиғиш оддий ҳолга айланган. Шу ўринда яна бир воқеа эсимга тушади.

Палатамизда Наргиза исмли ёш келинчақ ўғил кўрди. Қувончининг чеки йўқ эди. Биз ҳам унга шерик бўлдик. Тўққан куни боласини беришмади. Эртаси куни қўшни палатада бир аёл эгизак қизлар кўрди. У онанинг сути камроқ экан. Ҳамширалар келиб оналардан сут соғиб беришларини сўрашди. Эртаси куни Наргиза “барибир соғиб ҳам бераппман-ку”, деб сут етмаган эгизакнинг бирини эмиза бошлади. Бу ҳамшираларга ҳам ёқиб тушди. Кимнинг боласи тўймаса Наргизага олиб киришди. У ўзининг боласини ҳам, бошқаларнинг боласини ҳам эмизди. Ўзининг ўғилчаси эса эммай йиғлай бошлади. Наргизанинг кўкраги оғриб қолди. Боласи икки куннинг ичида озиб кетди. Онаси оғзи-

ёқмаган бўлса, бошидан билинармиди? Ҳар ҳолда жумбоқли воқеа бўлса ҳам назаримда кекса аёлнинг гапида жон бордай. У ўз боласининг ҳаққини кўпчиликам берди. Натижада, нуридийдасини энг азиз нарсадан — она сутидан ва меҳридан (она меҳри сут орқали киради) бебаҳра қилди. Кейинчалик шу бола нимжон, касалликка тез чалинувчи бўлиб ўсди.

Мамлакатимиз мустақилликка эришгандан кейин маънавиятимизни тиклашга бўлган эътибор кучайтирилди. Айниқса, миллатимизнинг мавқеини кўтариш, наслимиз тозаллигини сақлаш долзарб масалага айланди. Ҳукуматимиз томонидан қабул қилинган “Она ва бола” Давлат дастурида ҳам айнан миллатимизнинг эртанги куни бўлган болалар саломатлиги, уларнинг камол топишларида она сутининг аҳамияти ҳақида жуда яхши илмий-амалий кўрсатмалар берилган. Шунга мувофиқ эндиликда туғилаётган чақалоқлар дунёга келиши билан онасига бериладиган бўлди. Айниқса, оналардаги оғиз сути бола организмни учун жуда фойдалигина бўлиб қолмай, ташқи ҳаётга кўникиш даврини тезлаштириши ҳамда болани тез чиникишини тиббиёт ҳам илмий жиҳатдан исботлади. Агар ҳозиргина туғилган гўдакка она кўкраги тугулса, бир-икки тамшанадига, эмишга тушади. Уни кўриб ҳам ҳайратланасиз, ҳам қувонасиз. Бироқ, шундай бўлиш билан бирга туғруқхоналарда ҳамон оналар бир-бирларининг фарзандлари учун сутларини беришлари давом этаётганлиги кишини ўйлантиради. Ҳозир, ҳамма нарсанинг имкони топилаётган бир пайтда, болаларимиз учун она сути ўрнини босадиган турли хил препаратлар ишлаб чиқилаётгани боис, бу муаммони ечимини топиш мумкин эмасмикан? Ҳар ҳолда ўшанда наслимиз тоза бўлиб, аждодларимиздек буюк зотлар кўпроқ етишиб чиқади. Ўшанда оналаримиз маҳаллаларда уйда туғилган қизларни қидириб юрмасдилар.

Назира ҚУРБОНЗИ,
журналист

ТАҲРИРИЯТДАН: *Ҳурматли газетхон! Ушбу мақола сизни ҳам бефарқ қолдирмайди, деган ниятдамиз. Ўз оиласида, маҳалладошлари даврасида обрў-эътибор қозонган, кўпни кўрган онахонлар, бутун ҳаётини чақалоқларни дунёга келтиришга бағишлаган шифокорлар, мутахассисларнинг бу ҳақдаги фикр-мулоҳазалари қандай экан? Мақтубларингизни кутиб қоламиз.*

Оммавий ахборот воситалари, яъни рўномалар, радио ва телевидение орқали кейинги вақтларда ёшларга тааллуқли бир масала - уларнинг китобга қизиқишлари камайиб бораётганлиги ва бу қизиқиш ўрнини чет эл филмлари эгаллаётганлиги бот-бот такрорланаяпти. «Нега бу ҳолат юз берапти? Болалар нега китоб мутлоа қилишмапти?» - деб бошингизни қотирмоқчи эмасман. Фақатгина юқорида айтганим — чет эл филмлари ҳақида бироз тўхталмоқчиман, холос.

ларни «миридан-сиригача» очиб берадиган беҳаё тасвирлар экранга тикилиб ўтирган мурғак қалб эгаларини маънавий бузуқлик кўчасига бошламайди, деб ким кафолат бера олади? Ҳеч ким! Ақли расо бўлган ҳеч бир киши!

Шундоқ экан, нега энди болага беҳаё филмларни томоша қилишга рухсат берамиз? Ўзим ҳали ёш бўлишим сабабли, мана шу саволлар билан айрим акахонларимизга бир неча бор мурожаат қилдим. «Нималар деяпсиз? Мен ўғилларимга умуман рухсат бермайман. Уйимда

ни, ўз оиласининг ризқидан қийиб, қандайдир ҳаром-ҳариш жойларга сарфляптилар.

Нурли хонадонларга қувонч олиб келувчи келин бўлувчи қизларимиз қабоҳат кўчаларида ажал уруги — СПИДни сочиб юришибди. Энг даҳшатлиси, ўзбек деган миллат шайнига пугур етказишмоқда улар.

Дўстларининг туғилган кунидан ярим кечада юзлари қизариб, маст ҳолда қайтган қизингиздан шу пайтгача нима ишлар қилиб юрганлигини ёки нега ароқ ичганини сўрай оласизми? Сўрай оласизу, жавоб

ҚИЗЛАРГА АТАЛГАН СЎЗЛАР

● Кўнглинг кўзи очик бўлишини, дунё гўзалликларини кўра олишингни насиб этсин. Чунки, яхши одамлар, инсонпарвар муносабатлар, табиат инъомлари — бари осмоний неъматлардир, бу яхшиликларни таниган саринг ўзинг ҳам яхшиланиб борасан.

Авалло, ўзинг ҳам Аллоҳ яратган неъматларнинг бирсан. Демак, аввало, ўзингдан инсонларга буюриши, яъни сен билан кимнингдир ками битиши, кимдир сен туфайли тиккаланиши, кимлардир сеннинг борлигинг учун шукроналар айтиб яшаши керак. Ўшандагина «инсон» деган шариф номга муносиб бўласан.

Аёлнинг дил кўзи очик бўлмаса, у аралашган авлоднинг кунни кўргулқидир! Кўнгли гўзал одамгана атрофдаги неъматларни кўра олади, завқлана олади, уларни асрашга уринади, бу завқу шавқни фарзандларига ҳам сингдиради.

«Чўли ирок» янграётганда сақич чайнаб ўтирган аёл, бир қулоч ерга гул экишни орзуламаган, покизаликни одат қилмаган, қулиб чарақлаб турган инсонни қалампир сўзи билан йиғлатадиган аёл дунёда энг хунук аёлдир! Унга йўлиққанлар эса шўрликлардир!

● «Ёнингдаги бахт» китобимдан бир мисол келтирай: бир хонадоннинг қизига дурустгина жойдан совчи чиқади, қиз томон рози бўладиган таралдууда эди. Битимча келган қувонгнинг онаси кетишга отланар экан, ҳовлида бир парча жойга экилган райхонга кўзи тушди. «Вой, райхонингиз униб қолибди-я», - деди ва эндигина икки қулоч чиқарган райхонни бўғиздан чирт узди! У райхонни узиши билан юрагимда ҳам бир нарса чирт этиб узилди, - дейди қизнинг онаси. - Меҳмонни кузатиб кирарканмиз, дадаси, бу аёлга қиз бермаймиз, норасида райхонга раҳм қилмади, кўнглининг кўзи ожиз экан, дедим!» Шундай қилиб, қудачилик бўлмади. Эҳтимол, шу йигит-қиз бир-бирига ғоят муносиб эди. Эҳтимол, қовушиб кетганларида балки тақдирлари ҳозиргидан чиройлироқ бўлар эди. Аммо бевақт ўлдирилган бир гўзалликнинг уволли, яъни норасида райхоннинг охи тутди, уларни топишгани кўймади!

● Дунёда дилингни кўзи очик бўлсин. Сени биров хурсанд қилдими, суюнганингни дарҳол сезди. Киши сени қувонтириш учун қалб кўрини, вақтини, кучини, ҳатто пулини сарфлайди. Ўзига керак нарсасидан кечиб, сенга илинади. Сен ҳам мард бўл: у туфайли қулфи дилинг очилганини кўрсат! Бегонага раҳмат айтишни ҳамма билади, сен биринчи ўринда ўзингникиларга миннатдорчилик билдиришни бил! Ўзига эшитириб туриб, унинг борлиги учун, Яратганга шукроналар айт! Токи муруватига рози бўлсин. «Жигар бўлгандан кейин қилади-да!», деган номазқул гапни ҳаргиз ўйингга келтирма, ҳар бир жигарнинг оғриб турган ўз жони, тортолмай турган ўз араваси бор!

Сенга кимдир яхшилик қилаяптими, демак, сени кўнгли тортаяпти, сени яхши одам деб билияпти. Сени «яхши» деган номга сазовор қилаётгани учун ҳам, унга меҳр қайтар! Бу, аввало, инсонийлик йўсини, қолаверса, «сиз ҳам қадрлашга муносиб, сара инсонсиз» дея берган баҳорий бўлади. Бу унга рағбат беради, қарабсанки, яна сенга, на фақат сенга, сендан бошқаларга ҳам муруват қилишга чоғланайди. Бу кўнглидир, бу — кўнгли, болажон!

(Давоми. Боши ўтган сонларда.)

Турсуной СОДИКОВА

БОЛАЛИК БЕҒУБОРЛИГИГА ТАҲДИД

ЁХУД БЕҒАЁ ФИЛМЛАР ҲАҚИДА СЎЗ

Ўсмирлар

гайриоддий нарсаларга жуда ўч ва қизиқувчанликлари боис, ҳаётда рўй бераётган ҳар бир янгиликни қайтадан ҳаётга татбиқ қилишга уринишади. Бу уринишлар яхшиликка бўлса бир омад, аммо салбий тарафга оғиб кетса, бола «ўнқир-чўнқир кўчаларга» кириб қолса, бу фожеа ота-она, қолаверса, элу юрт учун исноддан бўлак нарса эмас. Шунинг учун ҳам болага тўла эрк бериш, айтганини бажо келтириш ва уни назоратсиз қолдириш асло ярамайди. Билмак, унинг хатти-ҳаракатларини кузатиб бориш, келажақ тақдирини ўйлаган ота-онанинг муҳим вазифасидир. Ачинарлиси, кўпчилик ота-оналар ўз вазифаларини тўлағилча адо этмай, фарзандларини назоратсиз қолдириб, катта хатога йўл қўйишаяпти. Болалар чет эл жангари филмларини томоша қилганликлари учун ота-оналарни айбламқочи эмасман. Аксарият жангари фильмлар гуруч, қахрамонлик каби юксак туйғуларни уйғотиши мумкин. Бироқ гуруч курмаксиз бўлмагани каби, ҳамма филмларни ҳам бирдек томоша қилиб бўлмайди. Хуфийна тадбиркорлик билан шуғулланувчи айрим нобакор кимсалар томонидан юртимизга яширин йўллар билан олиб келинаётган беҳаё филмларни катта ёшдаги одамлар қилиб, уларнинг фарзандлари томоша қилиб юришлари ажабланарли эмасми? Шахвоний дақиқа-

видеомагнитофон бор бўлса ҳам, ёмон кинолар ёзилган кассеталар йўқ», - деган жавобни беришда ҳар сафар. Биламан... Акахонларимиз ҳам аҳоли, айниқса болалар гавжум жойларда кичик-кичик «видео зал»лар борлигини ва ана шу масканларда беҳаё филмлар намойиши бўлишини яхши билишади. Лекин мен каби улар ҳам лоқайд.

Шу биргина лоқайдлик оқибати ўлароқ айрим ёшларимиз ҳали вояга етмай туриб фоҳишахоналарга йўл олаётдилар. Ота-оналарининг не машаққат билан топаётган пуллари-

олмайсиз, бу аниқ... Ва ноилжон авф этасиз. Ёки ҳар куни кечликдан сўнг чўнтагига видеокассета ва бир-икки сўм пул солиб ўртоғиникига кетадиган, эрталаб муштлашувдан кўзлари кўкариб, юзлари тирналиб келадиган, ҳали 16 га ҳам тўлмай туриб «кашанда-майпараст» номини олган ўғлиниги уришга қўлингиз борадими? Калтаклашга-ку куч топасиз, аммо «ўғил бўлса - шўх бўлсин...» ақидаси эсингизга келади-да, сизни авф этишга ундайди.

Бир зумгина ўйлаб кўринг, улар бу хатти-ҳаракатларни кимдан ўрганишаяпти? Менимча, улар кўчадан ўрганишаяпти. Менимча, уларнинг устозлари яна ўша беҳаё филмлар...

Дунёда ҳаммамизга маълум бўлган одил ҳақиқат бор: «Ҳеч бир нарса ўз-ўзидан бўлиб қолмайди». Демокриманки, ёш авлод вакиллариининг ёмон йўللарга қилиб кетишларига алоҳида сабаблар бор. Жамиятда содда бўлиб кўзга ташланадиган, аслида энг хавфли бўлган иллатлар бор. Гиёҳвандлик, фоҳишабозлик шулар жумласидандир.

Инсонда неки бўлса, барчаси болаликдан бошланади. Болалик беғуборлигига нопок тасвирлар таҳдид солмасин. Зеро, беҳаё филмларга қарши кураш — ёшларни маънавий соғлом қилиб камолга етказиш демакдир.

Р. ЎТАМУРОВО

Беруний тумани

БИЗ БАХТИМИЗНИ ТОПЛИК

Ёдингизда бўлса, газетамизнинг шу йил 6 - сониди «Мен ҳам бахт излаб юрганларданман» сарлавҳага дил изҳори чоп этилган. Бу дил изҳори юзасидан юртдошларимиздан жуда кўп мактублар олдик. Талай хатлар газетамиз юзини кўрганидан ҳам ҳабардорсиз, албатта. Баъзи мактублар шахсан муаллиф Анварбекка қарата ёзилганлиги учун, уларни ўз эгасига топширдик. Яқинда яна шу дил изҳори юзасидан келган икки мактубни ўқиб ниҳоятда қувондик. Уларнинг бири Анварбекнинг ўзидан ва иккинчиси эса Малика исмли муҳлисмайдан эди. Қуйида ана шу мактубларни диққатингизга ҳавола этаёلمиз.

Хурматли тахририят ходимлари! Менинг дил изҳоримни газета саҳифаларида чоп этганликларингиз учун ўз мин-

натдорчилигини билдираман, катта раҳмат! Ўзбекистоннинг барча вилоятларидан менга мактуб юборган юртдошларимга, асосан қизлар ва аёлларга ҳам ўз миннатдорчилигини билдираман. Уларга бахт тилайман, ҳаётда ўз орзу-ниятларига етишишларига тилақдошман.

Тахририятдан бир қанча мактубларни олар-канман, улар орасида янгийўлиқ Малика Курбанованинг дил изҳорини маъқул топиб, у билан танишдим. Унинг 4 ёшли қизалогини ҳам кўрдим. Маликаҳон билан биз бир неча бор учрашиб, характеримизни ўрганиб, тушуниб, ниҳоят турмуш қуришга аҳд қилдик. Май ойида тўйимиз ҳам бўлиб ўтди.

Менга бахтимни топшида маслаҳат ва кўмакларини аямаган

«Оила ва жамият» жамоасидан ва барча юртдошларимдан миннатдорман.

Биз Маликаҳон билан барча бахт излаб юрганларга бахт тилаймиз.

АНВАРБЕК

Азиз тахририят ходимлари, «Оила ва жамият» газетаси орқали мен шифокор Анварбек ака билан танишиб, ўз бахтимни топганимни билдирмоқчиман. Анварбек ака билан хат орқали танишгач, синашиб юрдик. Бир-биримизга характеримиз тўғри келиб қолди, турмуш қурдик.

Биз Анварбек ака билан ҳар қандай шароитда ҳам ҳаёт қийинчиликларини биргаликда енгиб ўтамиз, деб ўйлайман. Яна бир гап — Анварбек акага келаётган мактубларнинг кети ҳамон узилгани йўқ... Мен ана шу мактублар эгалари —

аёллар, қизларга ўз бахтларини топишларига тилақдошман...

МАЛИКА

Тахририятимиз номидан Анварбек ва Маликани чин юракдан қутларканмиз, уларга - оилангиз мустаҳкам, бахтингиз бекам бўлсин, деймиз.

Ўртимизда ана бир оила қурилди. Бу оиланинг барпо бўлишида «Оила ва жамият»нинг ҳам ҳиссаси борлиги бизни қувонтирди. Ўз бахтини излаб юрган барча юртдошларимизга ҳам ана шундай оила қуриш насиб этсин.

Азиз муҳлисим, сизни ҳам қаердадир, кимдир қутиб юргандир. Умр ўтапти, меҳрли қалбингиз билан меҳрга зор инсонни топишга шошиллинг!

Бу йўлда «Оила ва жамият» Сизнинг содиқ дўстингиз эканини унутманг...

Хулқар ХОТАМБОВА

- Синглим, мана шу болага қараб қандай фикрга бордингиз? - дея ўз сўзини савол билан бошлади тахририятга кириб келган 35-40 ёшлардаги бир аёл.

- Ёши 13 ёки 14 атрофида. Катта бўлса қизларни ҳаваси келадиган йигит бўлади. Нега мендан бунини сўраб қолдингиз? - Саволга савол билан жавоб қайтардим.

- Мана шу қаршингизда турган болақайнинг исми Холмуроджон бўлади.

- Холмурод исмли болақайларни холига қараб ажратиб олинарди. Ўғлингизнинг холи қаерда? - сўрадим қизикчи. Менинг бу саволимдан жилмайбгина кулиб қўйarkan аёл гап бошлади.

- "Асли мен Тошкентнинг Тўйтепа шаҳрида туғилганман. Турмуш тақозоси билан Бектемир туманига келиб бўлиб тушдим. Оилада 5 нафар овсин эдик. Кенжайот келин бўлганим учун кўпича калтак менинг бошимда синар эди. Чунки ота-онам мактабни тамомлашим билан мажбурлаб турмушга узатишди. Яна севган йигитимга эмас, узок бир қариндошимизнинг ўғлига беришди.

- Нега муҳаббатингиз учун курашмадингиз?

- Шунга афсусланаман-да, синглим. Баъзан ўзимни-ўзим қийиман. Ахир яхши кўрган йигитим борлигини онамга айтсам, тилимни кесиб олармиди? Барча айб ўзимда. Тўққизинчи синфда ўқиётган пайтимда синфимизга Холмурод исмли янги бола келди. У чиройли бола бўлгани учун барча қизлар атрофида парвона бўлар, унга ёқишга ҳаракат қилишарди. Лекин унинг антиқа бир томони бор эди. Пешонасининг ўртасида хинд қизлариникига ўхшаб кетадиган мошдеккина холи бўлиб, шунинг учун унга Холмурод деб исм қўйишган экан. Атрофидаги қизларнинг парвоналигидан шодланган Холмурод ўзига бон қўяр, унча-мунча одамни назар-писанд қилгиси келмасди. Бир кунни ўқитувчимиз ўғил болалар билан қиз болаларни бирга ўтиргизиб қўйди. Синфдош қизларнинг кўпчилиги Холмурод билан ўтиргиси келиб турибдию, ичидаги гапни ташқарига чиқара олмайди. Сал шаддоткор бўлганим учун қўйилиб қолар деган мақсадда ўқитувчи мени Холмурод билан ўтиргизиб қўйди. Бунинг кўрган дугоналаримнинг нафаслари ичларига тушиб кетди. Ўша кундан бошлаб менинг шумлигим ортиб бораверди. Ўзимни одобли қизлар қаторида кўргим келарди-ю, лекин бунинг урдадасидан чиқа олмасдим. Мен туфайли ҳар кун синфда жанжал-тўпалон кўтарилиб турарди. Бир кун дафтаримдан бир варақ йиртиб, унга Холмуроднинг расмини чизиб, пешонасининг ўртасига қизил қалам билан катта-кон "хол" қўйдим. Эгнига хинд қизлари

қиядиган сарий кўйлак кийдириб ярим қиз, ярим ўғил бола шаклидаги суратни Холмуроднинг кастюмига билдирмасдан ёпиштириб қўйдим. Дарс бошлангач ўқитувчи Холмуродни доскага қақириб қолди. Бир пайт ўзим кутганимдек синфда гулла кулги кўтарилди. Ҳеч нарсанга тушунмаган Холмурод ҳайрон улол. Суратга кўзи тушиб қолган ўқитувчи дарсда хол дарсни тўхтатди. Одатдаги

УНИНГ ҚАЛБИ НИМА ДЕЙДИ?

дай бу иш ҳам менинг янги ижодимдан намуна эканлигини сезиб, навбатдан ташқари "синф мажлиси" қақирилди. Ўша кунни тавба-тазарру билан кутулиб қолдим.

Бекиёс шўхликларим ва дарсларга эътиборсизлигим боис ўша йили мени синфда қолдиришди.

- Сизни бундай муносабатларингизга Холмурод қандай қарар эди?

- Ана шундай қилиқларимдан безор бўлган Холмурод бир кунни мени кўчада тутиб олиб: "Маъмура, агар сен турмушга чиқиб ўғил кўрсанг фарзандинг менга ўхшаб холи бор бола бўлиб туғилсин," - деди. Унинг бундай ниятини фаришталар дилига тугиб қўйган экан, йиллар ўтиб ижобат бўлди.

Холмурод ўнинчи, мен эса яна тўққизинчи синфда ўқийми давом эттиравердик. Негадир мен ўзимни ёлғиз ҳис қиладиган бўлиб қолдим. Ҳеч ким билан гаплашгим келмас, мактаб ҳовлисида у билан учрашиб қолсак, негадир титраб кетадиган одат чиқардим. Уни кўргим, гаплашгим келарди-ю, аммо ўзимни олиб қочардим. Менинг индамас бўлиб қолганлигимдан барча ҳайрон улол, ҳатто баъзилар шубҳа билан қарашарди. Бор иродамини йиғиб унга хат ёздим. Уни яхши кўриб қолганимни билдирдим. Бунинг қарангки, мен кутмаган ҳол юз берди. Мактабимга жавобан у ҳам мени севишини, анчадан буён айта олмай юрганини ёзиб, тўрт қатор шеър биттибди:

**Мунча мени қийнайсан-эй,
шаддотгинам,
Муҳаббатнинг оловига отган қиз.
Пешонамнинг ўртасидан дарча**

**очиб,
Холим каби юрагимга ботган қиз.**

Шу-шу ҳаёт бизга гўзал учрашувлар, бахтли онлар билан бирга, айрилик азобини ҳам ҳада эди. Мактабни тамомлаб у Тошкентдаги Тиббиёт олийгоҳининг талабаси бўлди. Мен... мен... эса турмушга чиқиб мана шу қаршингизда турган болақайнинг онасига айландим.

- Сухбатимиз аввалида турмуш ўрто-

Чоршанбадан-чоршанбагача

Таърифларингиз...

**борсам,
не кўз
билан**

қўрайки бундан

фингиз билан бирга яшамаётганлигингиз ҳақида гапириб ўтгандингиз. Ширингина фарзандингиз бор экан. Турмушингиз бузилишига нима сабаб бўлди?

- Ой-куним яқинлашган сайин негадир юрагимда хижолик пайдо бўла бошлади. Чунки ўша пайтлар соғлигим жойида эмаслиги туфайли бошим тез-тез айланиб, ўзимни ёмон ҳис қилар эдим. Ниҳоят фарзандим дунёга келди. Аммо у бар-

12 йил муқаддам йўқотган муҳаббатим эгаси — Холмурод ўша ерда ишлар экан. У менинг уялганимни кўриб: "Холмуроджонни албатта тузатамиз", - дея мийиғида киши билмас кулиб қўйди. Шундан кейин биз бир неча бор муолажа олиш учун унинг хузурига қатнаб юрдик. Узун кулоқ гапларга қараганда у уйланиб, ўртада фарзанд бўлмаганлиги туфайли ажрашиб кетибди. Унинг ёнига борганимизда менга қилаётган илик муносабатлари нимаданандир дарак берар эди. Хуллас, у ўғлимини тана-сидаги холдан батамом халос

эди.

Шу кунларда бахтдан бошим сармаст. Севгилим Холмурод менга муҳаббатимизни тиклаб, оила қуришни тақлиф этса, ўғлимнинг дадаси биз билан яшаш ҳаракатида тушиб қолган. Мен эса нима қиларимни билмай ҳайронман...

Маъмура опанинг сўзларини тинглар эканман, ҳақиқатан ҳам тақдири қизик эканлигига амин бўлдим ва унинг кўнглини кўтаришга ҳаракат қилдим. "Опажон бир марта хатога йўл қўйиб йиллар давомида унинг азобини тортиб яшабсиз. Сиз муҳаббат ёшидаги йигит-қизларнинг кўзларига эътибор билан боққанмисиз? Уларнинг кўзларидаги оловга дуч келганмисиз? Ана ўша оловни мен сизнинг нигоҳингизда кўрдим. У кимнингдир умр йўлларида ёритишга чанқок эканлигини айтиб турибди. Ҳозир сиз ўз тақдирингизни ҳал қилиш билан бирга, ўғлингизнинг эртанги кунига пойдевор қўйиш арафасида турибсиз. Шунинг учун фарзандингиз билан ҳам маслаҳатлашиб кўринг. Унинг қалби нима дейди?"

Нигора ЙҮЛДОШЕВА

Яқинда Қашқадарё вилоятининг чекка бир ҳудудида яшовчи ёши 30-35 лар атрофидаги қорачадан келган бир йигит тахририятимизга таъриф буюрди. Инсон ҳаётида шундай лаҳзалар ҳам бўладики, улар узок муддатга ёки бир умрга кўз гавҳарида муҳрланиб қолади. Қашқадарёлик йигит ҳам хотирамда ўчмас из қолдирди. Ўша йигит салом бериб эшикдан кириб келганда, унинг дазмол босилмаган кийим-бошига, ёғланмаган оёқ кийимига кўзим тушиб: "Одам ҳам шу туришда кўчага чиқадими, уялмай қандай бош кўтариб юрибди экан бу одам", - деган гап кўнглимдан кечганди. Тагин у шалвираб юриб келиб мен билан кўришганда: "Оғизда аталаси турмайдиган одамга ўхшайди", - деб ўйлагандим ҳам. Хуллас, у билан кўришиб келишининг мақсадини суриштирдим. Қаршимдаги стулга ўтираркан, қўлидаги бир даста букланган қорғозни менга узатиб, қўшиб қўйди: "Ҳаммасини шу қорғозга ёзиб келганман..." Етти варақдан иборат

мактубга диққат билан кўз югурдим. Мактубнинг қисқача мазмунини қуйидагича эди:

"Йигит ҳарбий хизматдан қайтгач, ота-онаси, қариндош-уруғи маслаҳатлашиб, лекин унинг кўнглини ҳисоб-

га олмай, уйлантириб қўйишади. Тўй кечаси қизнинг боқира эмаслиги йигитга маълум бўлади ва бу воқеани ота-онасига етказганда: "Мол аччиғи, жон аччиғи", дегандай, биз шунча сарф-харажатлар билан сурунби сени уйлантирдик, энди тишингни тишингга босиб, "бош ёрилса дўппини остида" қабилида иш тутасан, деган маънода бу воқеани босди-босди қилишади. Йигит эса поймол бўлган гурури изтиробда тақдирга тан бериб яшайверади. Бахтга қарши улар ўртасида икки йил фарзанд бўлавермайди. Аввалги алам, кейинги сабаб туфайли йигит келиннинг жавобини беради. Ўша кундан бошлаб йигит-

нинг ота-онаси, жигарлари, яқин ва йироқ қариндошлари ундан юз ўғиршади. Унинг таъкидлашича, кўнглига яқин бўлган эшикларнинг барчаси ёпилади. Йигит кимга дардини ёришни билмай, тушкунликка тушади. Бу

холга қўни-қўшни, маҳалладошлари ҳам бефарқ экан.

Бошда йигитнинг тақдирини, дил кечинмаларини ўрганиб чиқмай унга ўзимча ташхис қўйгандим. Энди фикрим батамом ўзгарди. "Ранг кўр, хол сўр", деганлари рост экан. Тушкунлик, ёлғизлик инсонни не қўйларга солишининг ғувоҳи бўлдим. Унинг тақдирига ачиндим, қўлимдан келганча кўнглини кўтариб, йўл-йўриқ кўрсатган ҳам бўлдим. Лекин ўзим айтган сўзлардан кўнглим тўлмади. Унинг дил яраси эскириб, анча газак ҳам олганди. Ўзига қарамай ҳаётга бефарқ бўлиб қолганининг боисини ҳам суҳбат давомида тушуна бошладим.

Яқинларининг ундан юз ўғирлишига сабаб, ажралганим, ёки бошқа сабаблар ҳам бормикан, деган гумонлар ҳам кечди ҳаёлимдан. Нима бўлганда ҳам инсон умри давомида тўқилиб, йиқилиб, тагин қаддини ростлаб кетиши ҳаётнинг тажрибалардан кўп бора қузатилган. Нахотки, унинг яқинлари шу ҳақиқатни тушуниб етмай, уни ёлғизлатиб қўйишса? Қашқадарёнинг чекка бир ҳудудида тополмаган бир оғиз ширин сўзни, дилига маҳамни излаб тахририятимизга таъриф буюрганининг ўзи катта гап. Демак, унинг юрагидаги умид ўқунлари ҳали сўнмаган. Вақт ҳамма жароҳатни даволайди. Унинг дил яраси ҳам битиб кетар. Ҳали ҳеч нарсга кўрмагандай бахтли ҳаёт ҳам кечирар. Мухими, ўзи интилса, ҳаракат қилса бас.

Ҳаёт катта бир сахна, биз эса у ёки бу ролни бажарувчи актёрлармиз. Афсуски, томошабинлар ҳам бу ҳаётда йўқ эмас...

Тоҳир НОРИМОВ

Хурматли Шавкат ака, дил изхорингизни ўқиб шундай дарғаза бўлдим-ки, бундай аёлларни қандай ёр кўтариб турганлигига ақлим етмай қолди. Ҳаётда роса қийналибсиз, ўғайлик ошини ичибсиз. Энди эса хотинингизнинг қилиқлари... Лекин инсон ўзини ҳам ўйлаши керак-ку! Фарзандларингиз туфайли ҳаммасига чидаб келибсиз.

Шавкат ака, агар фарзандларингиз камолини, бахтини ўйласангиз хотинингиз сизни камси-

тишига, таққирлашига йўл қўйманг. Иложини қилиб ажралишинг. Фаҳмимча, бу аёл ҳеч қачон сизга суюкли "ёр" бўлмайди. Сизни тушунмадим. "Ошпазлик" — бу уйдаги овқату, пишир-қуйдиргани бажариш дегани эмас. Нахотки, эр сифатида оилани бошқариш ўрнига супир-сидир, идиш-товок ювиш каби ишларни зимангизга олган бўлсангиз. Аёл ки-

шини фариштага ўхшатадилар. Улар бор уй файзли, саранжом, саришта бўлади. Сизнинг аёлингизда бундан асар ҳам йўқ. Аёллик латофати, қалб гўзаллиги, она меҳри-ю, ёр вафодорлиги унга бегона.

У оилавий ҳаётини шундай бошлабдими, умрининг сўнгги дақиқаларигача ҳам шундай кетди. Сиз ҳеч ҳам сиқилманг, я-

шиси ўзингизни ўйланг. Бошингиз омон, танингиз соғ бўлса ҳали ҳаёт олдинда. Фақат яхши кунларга интилиб яшанг. Соғлигингизни тиклаб олиб, ишга қайтинг. Агар фарзандларингизни сизга беришни истамаса — сиқилманг. Улар сизнинг тарбиян-гизни кўришган бўлса, ёмон фарзанд бўлмайдилар.

Энди олифта хотинингизга ҳам

гапларим бор. Ношукр экансиз, қанчадан-қанча аёллар оилавий бахтга эришолмай, умрлари ёлғизликда ўтапти. Шунинг эсингиздан чиқарманг. Қайтар дунё дейдилар. Ҳали сизни фарзандлар ва сизга самимий меҳрда бўлган умр йўлдошингизнинг уволди тутди. Кейин эса кеч бўлади. Ушанда ҳеч ким дод-войингизга қулоқ солмайди.

МАҲМУДА

Андижон вилояти,
Бўз тумани

БУНДАЙ АЁЛ БИЛАН ЯШАБ БЎЛМАЙДИ

“Хотин ҳам шундай бўладими?” — 14-сон

Мавкат ака, сизга чин юракдан оиламиз билан ачидик.

Аёлингизга нафрат кўзи билан қарадик. Тўғри, у болаларингизни севишли она-жониси, кимнингдир суюкли қизидир.

Кўнглингизга тегмасин-ку, лекин сиздаги камтарчилик ва бегуборлик эркак кишига ярашмайди. Тўғри, эркак киши рўзғорда хотинига ош-моҳ ёрдам бериши керак. Лекин сизчалик бўлиш... Сиз бошидан хотинингизга қаттиққўл бўлмагансиз. Бу билан хотинга ҳадеб кўполлик қилиб, уни дўппослаш керак демокчи эмасман. Эракнинг оилада ўз ўрни бўлиши керак. Лекин сиз хотинингизнинг эркини бўш қўйиб, хоҳлаган ишини қилишига ҳуқуқ бергансиз. Гапларимдан ранжирманг. Чунки хотинингиз сизни тушунмайдиган аёл экан. Балки хотинингиз табиятан шундай аёл бўлса керак. Энди уни тартибга қайтариб бўлмайди. У қандай бўлса шундайлигича қолади.

Яхши аёл, покиза аёл яшаган уйдан кут-барака, фаровонлик аримайди. Сизнинг аёлингиз... Ажрашман деб тўғри қарорга келгансиз. Мен сизнинг ҳаётингиз бузилиб кетишини эмас, балки бахтингизни кўзлаб айтганман. Болаларингизга меҳрибон, сиз кутган доно аёл топилади. Сиз каби адашганлар ҳаётда анчагина. Ўз эрларидан рўшнолик кўрмаган, доимо калтак-ўрлик қўриб келган аёллар, сиздек камтар умр йўлдошини бошларига кўтариб яшайдилар. Сиз оқила аёлни учратасиз. «Ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғ», дейдилар. Сизга ҳам ёруғ кунлар насиб этади. Шундай кунларингизнинг бирида ўша нонқур аёл сиздан кечирим сўраб келса ажабмас. Ёмон инсон тавбасига таянади. Лекин унда кеч бўлади. Шавкат ака, ўз ҳаётингиз болаларингиз ҳаётида тақдорланмаслигини хоҳлабсиз. Лекин бошқа иложингиз ҳам йўқ. Ҳаётда кўп қийинчиликлар кўрган, унинг синови кўпригидан ўтган инсонгина бахтли яшайди. Сиз ҳам ҳозир синовдасиз. Сизга ҳам шодлик кунлар келади. Шодлик кунларни эса сизга дангаса аёл эмас, балки фаросатли, покиза аёлгина тўхфа этади. Оллоҳдан сизга сабр ва аҳсолий бахт сўраб қоламан. Зеро, ўша бахт хонадонингиз шамчироғи бўлиб, болаларингиз ва сизнинг қалбингизга ўз нурини сочади.

НИХОЛА

ЭСЛАТМА: Ўғай она қўлида катта бўлдим. Ошпазликни ўргандим. Ўйландим. Фарзандларим бор. Лекин хотиним рўзғор ишларида ўқувсиз. Шу сабаб уй ишларини ўзим бажараман. Хотиним эса хоҳласа ухлайди, хоҳласа дам олиб ётаверади. Энди ажралишига қарор қилдим.

ШАВКАТ

Мавкат ака, агар сиз бироз ошириб юборган бўлмасангиз хотинингиз “хотин”, “аёл” деган номларга номуносиб.

Хотин зоти борки, уйим-жойим, бола-чакам деб қуйиб ёнади, тиришади. Сизнинг хотинингиз ҳатто ўз фарзандига овқат қилмайдиган, ювиб-тарамайдиган аёл экан.

Сизга маслаҳатим, бундай аёл билан яшаб бўлмайди. Яхшиликни, одамгарчиликни билмадими, ажрашинг. Фарзандларингиз ўзингиз билан олиб қолинг, улар хорзор бўлиб юрмасинлар.

Оила қиламан деб эрдан ёлчимаган, ёши ўтиб қолган аёл ва қизлар кам эмас. Бирортаси билан бахтли бўлиб кетишингизга ишонаман.

РАЎНОБОНУ

Тошкент шаҳри,
Сирғали тумани

Хурматли ўғлим Шавкатжон! Дил изхорингизни ўқиб, сизга жуда раҳмим келди. Оиланинг бузилиши, ота-онанинг келишмовчиликлари фарзандлар бошига жуда кўп қулоқлар келтиради. Бу ҳол уларга руҳий таъсир этади, бола ўқиниб ўсади, доим бир нарсадан норози бўлади. Асаб томирларининг бузилиши натижасида ҳар хил касалликларга йўлқади. Инсон ҳеч қачон умидсиз бўлмаслиги керак. Таниқли ёзувчимиз Ўлмас Умарбеков оғир касалга учраб, тўшқак миҳилини ётганида “Тоҳир ва Зухра” асарини ёзган. У шунча иродани, куч-қудратни қаердан олганига ҳайрон қолсан киши. Сизни 25 ёшингизда уйлантиришган. Ўз қадрингизни билмай, ҳаётингиз бутун оғирликларини ўз бўйингизга олгансиз. Хотинингизга ўзингизни “қул”дай итоаткор қилиб кўрсатиб қўйсангиз. Бу сизнинг энг катта хатоингиз. Агар бошидан уни йўлга солганингизда шундай аҳвол юз бермасди. Эрак уй ишлари билан машғул бўлса-ю, хотинни телевизор кўриб, ҳузур қилиб ўтиришига ҳай-

рон бўлдим.

“Дадамнинг бир неча марта берган танбеҳи, амакилари ва онасининг насиҳатлари ҳам қор қилмади”, - деб ёзибсиз. Ваҳоланки, оиладаги камчиликлар, эр-хотин ўртасида ҳал бўлиши керак. Унга бегоналарнинг аралашishi яхшилик келтирмайди. 3 та фарзандни дунёга келтиришдан аввал сиз хотинингизни тарбиялаб олишингиз керак эди. Агар уни тарбиялашга қудратингиз етмаса, ундан воз кечганингиз маъқул.

“Хотиним умуман рўзғорга қарамайди, уйимизга меҳмон келса уялиб кетаман. Ҳаммаёқ ивирсиб ётади. Гушт, сабзавотлар ачиб-сасиб ётса ётади-ки, улардан ширингина таомлар тайёрлашни истамайди. Болаларнинг овқат-сиз ўтирганларига қидолмай ўзим овқат пишираман. Танбеҳларим таъсир қилавермагач, бир кун хотинимни тарсакилар юбордим. У эрим мени роса дўппослади деб устимдан устаквойга шикоят қилиб, жарима тўлатишга эришди. Ундай хотин билан яша-гандан ажрашганим афзал”, - деб ёзибсиз.

Шавкатжон! Ўз болалигингизни ўйланг. Сизга маслаҳатим хотинингизнинг ота-онасини, маҳалла-қўйни уйингизга йиғиб улар олдида аёлингизга ўз талабларингизни қўйинг. Кеч бўлса ҳам йўлга солишга ҳаракат қилинг. Ўзингиз эса бирорта иш билан шуғуллансангиз яхши бўларди. Ҳақим Назир айтганидек: “Инсонни ҳамма ам-ташвишлардан, мушкулликлардан қутқарадиган нарсаси меҳнатдир”.

Ғайнижамол
АБДУЛЛО ҚУЗИ,
меҳнат фахрийси

Жиззах

Дилфуза опа, ушбу дил изхорингизни ўқиб қаттиқ таъсирландим. Кўз ёшимдан олдимдаги варақ ҳўл бўлиб кетди. Чунки бу ерда менинг ҳаётим, менинг келажагим баён этилган экан. Дилфуза опа, ҳурматли газетхон, менинг ҳам мактубимни ўқиб ўз фикр-мулоҳазаларингизни билдиринг, илтимос, чунки мен ҳозир қандай йўл тутишни билмай қийналмоқдам.

...Мактабни битириб олийгоҳга ўқишга кирдим. У билан ўша ерда танишдик, у 3-курс эди. Мен асли фарғоналикман, у эса наманганлик. Биз танишдик. Бир-биримизни синадик, севдик-севилдик. Дилфуза опа, сизнинг мактубингизда шундай сатрлар бор:

“Қизик, биз фақат бир-биримизни жонимиздан ортиқ севибмиз-севибмиз-ю, бу севгани ҳеч қачон бир-биримизга айтмабмиз. Жимгина севибмиз, худди жимгина ажралишганимиз сингари...” Мен ҳам шуну ўйлайман. Биз ҳеч қачон бир-биримизга севги изхор қилмаганмиз, кўчаларда айрим одамлардек қўл ушлашиб юрмаганмиз, биз фақат жимгина севиш-

ҚАНДАЙ ЙЎЛ ТУТИШНИ БИЛМАЯПМАН

дик ва жимгина ажралишдик...

Мен ўқишга кирганимдан сўнг, биз икки йил кетма-кет ўқидик. Кейин у магистратурани ўқигани Тошкентга кетди, мен қолдим... У магистратурада ўқиш давомиди ишга жойлашди. У ўз устиди кўп ишларди. Шунинг учун ўқишни ҳам, ишни ҳам эплаб кета олди. У доим айттарди: “Мен сиз учун ҳаракат қилаяпман, интилаяпман. Яхшироқ инсон бўлиш учун курашаяпман. Кейинчалик бир муҳтожлик сезманг дейман. Ўзимга қолса, Наманганга кетардим. Мени яхши инсон бўлганимни уйингиздагилар билишса, шунда бизнинг оила қуришимизга рози бўлишар”, дерди. Минг афсус, бизнинг бу пок севгимиз армонга айланишини хаёлга келтирмабмиз. Бизнинг уйдагилар Тошкентда яшашимга қарши бўлиш-

ди. Армон... Армон нега сен бунчалар ёвузсан, нега бизни таъкиб қиласан? Биз сени ёмон кўрамыз, армон, эшитяпсаними.

«Мен фақат ўзимни кечира олмайман» — 12-сон

ЭСЛАТМА: Мактабда ўқиб юрганимдаёқ уни севиб қолдим. У ҳам мени севар эди. Лекин ота-онам истагига кўра бошқа йигитга турмушга чиқдим. У менга бахт тилади. Унинг маъносини ҳоҳлари тушларимда тақдорланаверди. Бахтли бўлолмаганимизнинг сабабчиси биргина мен эмасдирман, балки...

ДИЛФУЗА

ёмон кўрамыз...

Хуллас ордан 4 йил ўтди, бизлар пок ва бегубор севгимиз 4 ёшга тўлди. Мен ўқишни тугатдим, у эса магистратурани, мен ҳам магистратурада ўқимокчиман. Авваллари ёшмиз, дердик. Ҳозир эса оила ҳақида ўйлашга вақт келди, деб ўйлайман. Ме-

нинг ота-онам битта қиз бўлганлигим боис бошқа вилоятга эрга тегиб кетишимга рози бўлишмади. Уларникида эса тўй бўлди...

Фақат у эмас укаси уйланди. У уйланишдан бош тортибди. Ҳозир бизнинг ажралишганимизга бир йилдан ошди. Лекин, иккала-мизнинг ҳам юрагимизда умид бор. Иккаламиз ҳам ниманидир қутаётгандекмиз. Мен ундан олдин турмуш қура олмайман. Унинг юзига, пок севгимизга оёқ қўёлмайман.

Дилфуза опа, ёзибсизки: “Гоҳида ўйлайман, муҳаббатнинг охири азоб бўлса, у нега бериларкин”, дебсиз. Бу савол мени ҳам ҳар доим қийнади. Шундай давларда бу ҳам Оллоҳ томонидан қўйилган бир синовдир, деб ўйлайман.

Сизнинг тўйингиз бўлишдан аввал у уйланган экан, у бахтли экан. Шундан сизнинг ҳам

кўнглингиз тўқ экан. Бу менинг ҳам орзуим. Мен ҳам аввал унинг бахтли бўлишини кўришим, ҳеч бўлмаганда эшитишим керак. Шунда мен тинч бўламан.

Сиз у шаҳардан кетибсиз, орзуингизни, армонингизни қолдириб кетибсиз. Дилфуза опа, айтинг, мен қайга кетай. Мен ўша эсимни таниб билганим биринчи муҳаббатимни, кўз ёшимни, орзуим, армонимни қайга ташлаб кетай? Менинг ҳаётимда икки йўл турибди. Бир — ота-онам раъийни қайтариб, у билан бирга бўлиш, бири — сиз танлаган йўлни танлаш. Агар у йигит ушбу мактубимни ўқиб турган бўлса, унга дилимдаги энг эзгу тилакларни тилаяман, бахтли бўлсин. Оллоҳим ҳаётда унга ўз насибасини берсин ва айирмасин.

Дилфуза опа, ҳурматли юртдошлар менинг ҳам мактубимни ўқиб, оз бўлса-да, ҳаётимдан бохабар бўлдингиз, менга аталган маслаҳатларингизни кутаман. Дилфуза опа, мактубингизни қутиб қоламан. Манзилим тахририятда.

Н.

Фарғона

6 Оила ва жамият

Мехрибон, азиз қизимиз ШАҲЗОДАХОН!

Сени 29 май — таваллуд кунинг билан чин дидан кутлаймиз. Соғ бўл. Оллоҳ берган фарзандларинг бахтига доимо қуёшдек чараклаб тургин.

Адагн Уткир, ойинг Сайёра, синглинг Шахноза, жиянинг Мадинабону, акагн Азамат, укаларинг Зоҳиджон ва Воҳиджонлар

Азиз онажонимиз**Мубашир опа АБДУАҲАДОВА!**

Сизни 3 июнда бўлағидан таваллуд айёмингиз билан табриклаймиз. Аллоҳдан сизга узоқ умр, соғлиқ, хотиржамлик, бахту саодат ва узоқ йиллар оиламиз кўрқи бўлиб юришингизни тилаб қоламиз.

Фарзандларингиз, набираларингиз ва "Мубашир опа" хусусий фирма жамоаси

Бобомиз Болтабой ОТАЖОНОВ!

Сизни таваллуд кунингиз билан табриклаймиз.

«Қарияларни қадрлаш йили»да ҳам, кейин ҳам ардоғимизда бўлиб юринг.

Неварангиз Пошшажон, кўбингиз Мақсудбек,

қизингиз Робияжон

Мунис ва мехрибон, дилқаш, тоза қалб дугонам МАРҲАМАТХОН!

Самимий дугоналигимиз хурмати сизни туғилган кунингиз билан чин қалбимдан кутлайман.

Сизга Оллоҳдан тилагим: доимо бошингиз омон, йўлингиз раво, чеҳрангиз хандон бўлсин.

Сизга хурмат билан дугонангиз Лолахон

Қадри адажонимиз Тожибоев Эгамберди Қурбонбой ўғлининг 60 ёшга, азиз ойжонимиз Дадахўжаева Ҳалима Жўра қизининг 50 ёшга тўлганлари билан чин қалбимиздан табриклаймиз.

Уларга соғ-саломатлик, узоқ умр кўришларини Оллоҳдан тилаб қоламиз. Бизларнинг бахтимизга омон юриб, невараларининг тўйларини кўриш насиб этсин.

Қизларингиз — Ҳамида, Раъно, Барно ва ўғлингиз Азимжон, келинингиз, кўёвларингиз, набираларингиз

Волидамиз Дилором СОДИҚОВА!

Онажоним-мехрибоним, Менинг суянчигимсиз.

Ойлада чароғбоним, Фарзандларга богбонсиз.

Чеҳрангизда кўрмайин гам, Доимо бўлинг соғ-омон!

Фарзандларингиз номидан қизингиз Хосият

Бобом Ражаббой ЖУМАНИЕЗОВ!

Сизни табаррук 75 ёшингиз билан табриклаймиз!

Бахтимизга доимо соғ бўлинг. Оллоҳ умингизни узоқ қилсин.

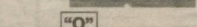
Набирангиз Пошшажон, ўғлингиз Мақсудбек, келинингиз Робияжон

Ўғлимиз АҲИЛБЕК ва ТАЛҲАТБЕК!

Сизларни таваллуд кунларингиз билан табриклаймиз. Келажақда бахтли, омадли инсон бўлиб улғайинглар.

Отанг Қурбонали, онанг Санобар, уканг Жақинбек, Дурия Кенжабоевлар

Бўка тумани

ДИҚҚАТ, ЯНГИЛИК!

Касалликларни кафолатланган янги даволаш усулларини таклиф этамиз:

- қандли диабет, бўқоқ;

- асаб касалликлари, остеохондроз;

- эркаклар муаммолари: простатит, аденома, потенцияни пастайиши;

- буйрак ва сийдик йўллари касалликлари;

- инфаркт, инсульт ва оғир операциялардан кейин тез тикланиб

олиш;

- сурункали бронхит, туберкулез;

- аллергия касалликлари, бронхит астма;

- болаларнинг тез-тез касалликларга чалиниши, яхши ривожланмаслиги;

- псориаз, экзема, нейродермит.

Телефон: 34-21-16 (кундузи), 22-48-65 (кечкурун).

ЧИРОЙЛИ ОЗИШ:

Озиш давомида сиз парҳезсиз, очликни сезмай, ҳафтасига 5-8 килограмм озишингиз мумкин. Кафолат: 100%. Тел: 74-75-50 (Темур.)

Лицензия: 001357

Тошкент Давлат университети томонидан 1998 йилда Маткаримов Атаджон Ачилович номига берилган 191185 — рақамли диплом йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

Тошкент шаҳар ҳўжалик судининг 2002 йил 6 майдаги 10-0204\1431- сонли ажримига асосан, "Germes Niko" хусусий фирмасини иқтисодий ноҳор (банкрот) деб топиш бўйича иш очилган. "Germes Niko" хусусий фирмаси кредиторларининг биринчи йиғилиши Юнусобод туман ДСИ биносининг 1-қават 38-хонасида 2002 йил 15 май куни соат 15.00 да ўтказилади.

Манзил: Амир Темур кўчаси, 95-уй, 1-қават, 38-хона.

Мурожаат учун телефонлар: 137-51-75

Республикамиздаги олий тоифали жаррох, тиббиёт фанлари доктори, профессор Жумабоев Худойберган Жумабоевичнинг ягона "TIB BAXMIN" Даволаниш ва эстетик тиббиёт клиникаси таклиф этади:

— тиббий косметология, пластик ва эстетик жаррохлик;
— юқори малакали ва чет элда тажриба орттирган мутахассислар барча гўзаллик муолажаларини, яъни юздаги нуқсонларни, хосилаларни, қарилик аломатларини (ажинларни) ва бошқа хусн бузувчи ўзгаришларни бартараф қилиб, юздаги аъзолар (бурун, лаб, кулоқ, қош, қоқоқ) шаклини ҳамда қиёфани ўзгартириш, кўрак безини тузатиш ва чироийли қилиш, қадди-қоматнинг тугма ва ёғ йиғилиши туфайли бузилишини тўғрилаш;
— ўғил болаларни суннат қилиш каби операцияларни ишончли равишда ва сизни қониқтирадиган нархда бажарадилар.

Манзилгоҳимиз: Тошкент ш. "Минор" метроси, Муртазов кўчасининг 7. Мавлонов кўчаси билан кесишган жойида, 4 қаватли бинонинг 2-чи қаватида. Тел: 34-24-34. Лицензия: N 2716

Малакали дизайнер замонавий "Элита" пардаларини "Евродизайн" бўйича тикишга буюртма олади. Тел: 125-73-66, Сот: 188-73-66

"BEGOYIM - SERVIS" ўқув маркази қизларни турли хил курсларга таклиф қилади:

Сартарошлик — 1 ой (тўй ва оқшом гуллари);
Сартарошлик — 2 ой;
Косметология — 2 ой;
Парда, пакривал (элита) — 2 ой;
Пальто, плаш бичиб-тўзиш — 1 ой;
Кулиария — 2 ой;
Уй ҳамшираси — 2 ой;
Массаж — 2 ой;

Инглиз тили — 3 ой;
Олий даражадаги кулиария — 1 ой (келин-куёв шаклини ясаш).
Хамма дарсларимиз амалиёт билан ўтади. Уқушни тугатгандан кейин диплом берилади.

Манзилимиз: Ўрда. Алишер Навоий кўчаси 2-уй, 74-хона. Тел: 41-16-63. Телефон: 224-53-81

"ЗУККО" фирмаси ўқув маркази Сизларни замонавий касбларни ўргатадиган турли ўқишларга ТАКЛИФ ЭТАДИ

1 ойлик: - Тижорат ва озиқ-овқат дўконлари учун сотувчилар. Бир ойга 6000 сўм.
2 ойлик: - Ҳар хил торт, салатлар тайёрлаш. Бир ойга 5000 сўм. - Сартарошлик. Бир ойга 5000 сўм. - Массаж (умумий). Бир ойга 5000 сўм. - Уй ҳамшираси. Бир ойга 5000 сўм.

3 ойлик: - Бичиб-тўзиш. Бир ойга 5000 сўм. - Инглиз тили (бошловчилар учун). Бир ойга 5000 сўм. - Акушерлик. Бир ойга 5000 сўм. - Теле-радио усталари. Бир ойга 5000 сўм.

Энг замонавий усулларда "Элита" пардалари ва чойшабларни тикиш. Бир ойга 5000 сўм.

1-Манзилимиз: Метронинг "Тинчлик" бекати ёнида жойлашган. Эслаб қолинг: "Зукко" фирмасининг ўқув маркази. "Адида" дўкони ёнида. Тел: 42-36-71

Ўқушни битирганларга диплом ва гувоҳнома берилади. Вилоятдан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар. Фирма сифатли ўқитишга кафолат беради. Хамма ўқишлар амалиёт билан.
2-Манзил: Юнусобод тумани, "Қозғистон" кинотеатри биноси ичиди. Тел: 35-10-36

«ДИЛОРОМ» ўқув маркази қуйидаги курсларга таклиф қилади:

2 ойлик: - Компьютер билимлари: (Windows-98; MS Office; Internet - E-mail); - Компьютерларни ростлаш ва модернизациялаш; - Замонавий бухгалтерия ҳисоби; - Замонавий пардалар ва чойшаблар тикиш ("Элита" усулида).

3 ойлик: - Бухгалтерия ҳисоби ва компьютер таълими; - Инглиз тили, видео-аудио материаллар ёрдамида (бошловчилар ва давом эттирувчилар учун); - Тикиш-бичиш, моделлаштириш (енгил ва устки кийимлар). Битирувчиларга диплом-сертификат берилади.

Манзилимиз: Абдулла Қодирий кўчаси, 13-уй, 2-қават, 55-хона. Мўлкал: Метронинг "Алишер Навоий" бекати, Стоматология поликлиникаси ёнида. Тел: 144-03-25, 144-92-39, 22-59-55

ЎЗБЕКИСТОНДА ЯГОНА БИЧИШ ВА ТИКИШ ЎҚУВ МАРКАЗИ «МОҲИР ҚўЛАР»

Қуйидаги пуналик курсларга қабул эълон қилади:
● энг замонавий усул асосида омон ва тез бичиш ҳамда ўлчовсиз тикиш - 4 ойлик;
● пардалар, чойшаблар - турли хил жихозланган, бурман пардаларини бичиш ва тикиш - 3 ойлик;
● ақсдорнинг замонавий кўсти, оламо ва галинларнинг бичиш ва тикиш - 3 ойлик;
● замонавий, ҳар фасла моэ эркаклар кийими - 2 ойлик;
● Кўйлак, шим, костюмлар - ҳар кунга, классик ва спорт усулига моэ - костюм, фрак, нимча, куртка, плаш, пальтолар.
Машиналар кичик гуруҳларда ҳар кун олаб борилади.
Битирилганларга диплом берилади. Қабул ҳар кун (кўпсанлида танқари) соат 10 дан 12 гача.
Манзилимиз: Пушкин кўчаси, 7-уй, 3-бизнес мактаби, 4-қават, 524-хона.
Мўлкал: Метронинг "Амир Темур" бекати. Тел: 133-73-97, 76-71-95.

БАХТЛИ ҚИЛАМАН...

Ота-онам розилиги билан уйланиб, бахтли яшаб юрган йигит эдим.

Аммо, бахтиёрлигим узоққа бормади. Хотинимнинг менга хиёнат қилаётганини сезиб қолдим. Турмушим бўзиди.

Бироқ эркак кишининг ёлғиз яшаши қийин экан. Бу сафар ота-онам танлаган қизга эмас, ўзим кўриб-билиб уйлан-

Қайда ўзи ўша бахт?

ЭСЛАТМА: «Қайда ўзи ўша бахт?» руқни остида берилган эълонлар эгалари билан богланмоқчи бўлганлар мактубларини тахририятга юборишлари ёки ўзлари таширф буюришлари керак. Телефон орқали маълумотлар берилмайди.

ОИЛА БЎЛИМИ

ҚАЙНОТАМНИНГ ВАСИЯТИ

Бундан 19 йил муқаддам кўп болали оилага келин бўлиб тушдим. Турмуш ўртоғим 10 нафар фарзанднинг тўнғичи эдилар. Қайнотам анча ёшга кирган бўлиб, аввалги турмушларидан кўрган болалари нобуд бўлган экан.

Турмуш ўртоғим бош фарзандлиги учунми, ё бошқа сабабданми қайнотам мени жуда яхши кўрардилар. Бирор нарсга хусусида қайнонам мени койигудек бўлсалар, қайнотам дарров ёнимни олар: «Кўявер хотин, бу ҳам болаларинг қатори боланг-да, уришма, асталлик билан тушунтир,- деб вазиятни юмшатар эдилар.

1994 йилнинг апрел ойида қайнотам йиқилиб, мияларига қон кўйилиб, гапиролмай қолдилар. Бир ҳафта - ўн кун гапларига тушунолмай юрдик. Худонинг амри биланми, фақат: "Ё Оллоҳ" деган сўзни аниқ айтар эдилар. Шундай кунларнинг бирида овқат қилиб бордим. Ёнларига ўтириб оёқ-қўлларини уқалаб турибман. Қайнонам кириб: "Дадаси, катта келинингиз, Мурсурмоннинг онаси бу,-" дедилар. Шунда қайнотам юз-кўзларини сийпалаб, бир нарсаларни узоқ гапирдилар. Мен сўзларининг бирортасигаям тушунай йиғлаб ўтиравердим. Охирида "бўлгин", деган сўзларини зўрга тушундим. Хўжайиним ҳам оталаридан хабар олгани кирдилар. Пича ўтириб, уйга қайтдик. Йўлда келаятиб мен хўжайинимга қайнотам менга кўп гапларни

моқчиман. 30 ёшданам. Яхши касбим бор. Уйли-жойлиман. Топиш-тутушим яхши бўлиши билан бир қаторда, кўринишим ҳам бир қиз хавас қилгудек.

Турмушга чиқмаган, чироийли, дунёқараш кенг, оқила қиз бўла билан танишиб, маъқул келса, уйланмоқчиман. Агар у мени хурмат қилса, менга содиқ бўлса, албатта уни бахтли қилишимга ишонаман.

АЛИШЕР

Қайнотам: "Сен келинларим ва қизларимнинг энг каттасисан, мен ва қайнонамдан кейин уларни бир-бирига боглаб турувчи воситасан, шундай экан, уларнинг ҳар биридан хабар олиб туришим керак, деб сенга ишонган эдим,-" дермишлар.

Шохрисабз

София УЗОКОВА

Оилада тўнғич фарзандман. Хозирги кунда бир корхонада соҳам бўйича ишлаяпман. 20 ёшда бўлсам ҳам менга ҳанузгача совчи келгани йўқ. Оғиз солганлар кўп, лекин улар тезда айниб кетишади. Ҳали ёшсан, шошилма дейишнинг мумкин. Лекин биласизми... айниб кетишларининг сабаби бор. Са-

қилишади. Кўчага чиқишга, ишга боришга юрагим безиллайди. Ҳатто ёши катта эр-кавлар ҳам ғалати қарашади. Бир оғиз гапиргудек бўлсам, «ҳоланг, отанг киму, сен ким бўлардинг», деб оғзимга уришади, «нозланиб нарҳинги оширма», дейишади. Худога шукр, ўзимга яраша ҳусним бор. Менга оғиз солганлар ҳам оз эмас. Лекин

КЕЧИРИМ СЎРАБ, ТАВБА ҚИЛИНГ

кўркаман. Турмуш «мушт»сиз бўлмайди деганларидек... Эртага турмушга чиқсам-у, қайнона-қайно-та ва турмуш ўртоғим олдида тилим қисқ бўлишини истайман. Мен ҳам яхши келин, севики ёр, меҳрибон она бўлишни хоҳлайман. Мен-ку майли, турмушга ҳам чиқиб кетарман, лекин онамга жоним ачийди. Сиқилавериш онамнинг юраги оғрийдиган бўлиб қолган. Уларга кўп сиқилиш мумкин эмас.

Менга энг алам қиладиган жойи шундаки «у» (ҳолам) ойижонимнинг олдиларидаям адамга суй-калаваради. Уйда опам, болалари бору деб ўйламайди. У она-жонимнинг гулдай ҳаётини заҳарлаб келяпти. Отам эса бизни келажакимизни ўйламайпти. Ишона-сизми, уларнинг муносабатини бутун маҳалла билади-я. Ҳатто домидаги қўшнлари ҳам: «Адангиз бу ерга кўп келади, тагин ярим кечаси, нима қилади ўзи», - деб сўрайверишиб безор қилиб юборишди. Баъзилари жони ачиб гапирса, баъзилари устимиздан кулишади. Халқимизда бир мақол бор: «Ғунажин кўзини сузмаса...» Бу ҳақ гап. Онам отам билан шунча йилдан бери тинч-тотув, бахтли яшаш келишган. Мана 3-4 йилдирки, онамнинг тинчи бузилган. Салга асабий-лашади, сиқилади, йўғлайди. Азиз ўртоқдошларим, сизлардан илтимос, бизга маслаҳат беринглр. Зора отам буларни ўқиб, қилаётган ишлари, тутаётган йўллари нотўғри эканлигини тушунсалар. Ноинсоф холам эса ўз қилмиши ҳақида ўйлаб кўрса. Уларга шундай дегим келади: «Билиб қўйинг, сиз ҳеч қачон ойижоним ўрнини босолмасиз. Шунинг учун ҳалиям кеч эмас, ойимлардан кечирим суранг, тавба қилинг. Акс ҳолда Худойим сизни уриб кўяди, кейин эса кеч бўлади.»

ЗУБАЙДА

СЕВГИМИЗГА ТЎСИҚЛАР, ҚАРШИЛИКЛАР КЎП...

Ёшим 20 да, оилада 6 фарзандимиз. Ота-онам нафақага чиқишган. Мен мактабни битириб ўқишга кирдим. Хозир ишлаяпман. Бир куни ишга кетаётганимда Шерзод аканинг машинаси ёнимга келиб тўхтади. Ишга кеч қолаётганим сабабли ўйлаб ҳам ўтирмай машинага чикдим. Йўл-йўлакай биз Шерзод ака билан самимий суҳбатлашиб бордик. Шу-шу бизлар тез-тез учрашадиган бўлиб қолдик. Шерзод аканинг ёши 29 да, оиласи, қиз-часи бор.

Бир куни яна Шерзод ака билан машинасида кетаётганимизда у юрагидagi гапларини тўкиб солди. Оиласидан анча зериккани, хотини билан муносабатлари яхши эмаслигини, ора-ларида меҳр йўқлигини айтди. Мен билан юриб ҳаётда севи, қувонч, бахт борлигига ишонгани ва розилик берсам менга уйланишини, биз албатта бахтли бўлишимизни таъкидлади.

У яна қизчасини ҳам яхши кўришини, шу сабабли биринчи оиласидан воз кечолмаслигини, хотини бошқа тўғолмаслигини, аммо у ўғиллари, қизлари бўлишини хоҳлашини айтди. Мен индамай ҳамма гапларига қўлоқ солиб турдим. Сабаби, ўзим хохламаган ҳолда мен ҳам Шерзод акани севиб қолгандим. Билмадим, балки у кишининг мардлиги, софдиллиги, ақллиги ту-файлими, шу қадар боғла-ниб қолгандирман. Хозир бир-биримизни ўтдан ҳам, сувдан ҳам қизғонамиз. Қизғонаману лекин кўнглим икки ўт ичида қолган.

Шерзод акага турмушга чиқай десам ота-онам, ақилларим рози бўлишмайди. Тўғрида, ким ҳам қизи иккинчи хотин бўлишига рози бўларди. Қола-верса, ўзим бу ҳақда ҳатто уларга гапириш ва кўнди-ришга ҳам кўркаман, ҳам уяламам. Чунки бизнинг оиламизда бунақа ҳолат ҳеч қачон бўлмаган.

Шерзод акадан воз кечай десам, у кишини севаман.

Шерзод акасиз менга ҳаётнинг маъносини, қувонч йўқдек. Ундан ажралишни, узоқлашиш-ни тасаввур ҳам этол-майман. Севгим туфайли бошқа инсонни ҳаётимга ҳам, кўнглимга ҳам сиғи-ролмайман. Лекин Худо шохид, виждоним олдида покизаман.

Раҳмдиллигим сабаб шу аҳволга тушдим. Энди қайси йўлни танлашни, нима иш қилиш керакли-гини билмайман. Чунки ўйлаб ўйимнинг охирига етолмайман. Ҳаётда мени ҳам кимнидир севишга ҳақким бордир ахир. Шерзод акани ҳам ўзи танлаган инсон билан бахтли яшашга ҳақи бор-ку. Лекин сеvimиз-га тўсиқлар, қаршилик-лар мен томондан ҳам, Шерзод ака томонидан ҳам жуда кўп.

Ҳурматли ўртоқдошларим, айтинглр мен нима қилишим керак, зора, ёрдамнингиз билан ҳаётим изга тушса, бо-шимдаги ўй-хаёллардан кутулсам...

ДИЛНОЗА

Бухоро

БУ САВДО БОШИМГА ТУШДИ-Ю...

Ёшим 23 да, бир корхонага ишга кирганимга ҳали ҳеч қанча вақт бўлгани йўқ. Бу ерда мен Шохиди исмли бир қиз билан танишдим. У мени ўзига маф-тун қилди. Ҳали ёшини ҳам сўрамаган-дим. Кўзимга жудаям ёш қўринадим. Шохиди кун ора ишлар эди. Шунинг учун келмаган кунлари Шохидани со-гинадиган бўлиб қолдим. Тўғрироғи уни севиб қолган эдим. Орадан кунлар ўтди. Бир куни Шохидани: «Йигитингиз борми», - деб сўрадим. «Йўқ», - деб жи-лмайди. Шунда унга дилимдаги дардлар-имни битта қолдирмай сўзлаб бердим. Шохиди эса қулиб-қулиб, «ҳаётда адаш-манг», дегандай гап қилди. Олдинига ту-шунмадим. Орадан анча кун ўтди. Яна бир бор сеvimимни ва усиз яшай ол-

маслигимни, рози бўлса, унга уйла-нишимни айтдим. Шунда Шохиди бир зум менга тикилиб ўйланиб қолди: «Зокиржон, сиз бошқани севинг, мен сиздан анча ёшга каттаман. Ойалим-ман, 3 та фарзандим ҳам бор», - деди-ю, ортига қарамай кетворди. Мен ил-гарилар умуман муҳаббатга ишонмас эдим. Мана бу савдо бошимга тушиди, муҳаббат ширин азоб эканлигини ту-шундим. Мен ҳамон Шохидани сева-ман ва бу бедаво дарддан қандай қилиб қутулишни билмай овораман. Менга ҳам маслаҳату насихатларингиз-ни билдиринг, азиз юрдошларим.

ЗОКИР

Тошкент вилояти
Янгийўл тумани

МЕН КУМУШМАН, КИМДҲР ЗАЙНАБ...

Ёшим 21 да. Коллежда ўқитувчиман. Биз Ш. исмли йигит билан севишиб, аҳду паймон қилгандик. Катта орзуларимиз бор эди. Бизга Ш.нинг дўстлари ҳавас билан қарарди. Ш. ҳарбий бўлиб ишлар-ди. Формаси ўзига жуда ярашарди. Уни ҳаммадан қизғандим, лекин ўзига бил-дирмасликка ҳаракат қилардим. Мен ўшанда жуда бахтиёр эдим. Мана энди-чи, икки ўт ичидаман.

Бахтиёр кунларнинг бирида Ш. бир оғиз гап айтди-ю, мени буткул маф-тиб қўйди. Маълум бўлишча, бир куни Ш.нинг олдида С. исмли жувон келади ва ишга жойлаштириб қўйишни илти-мос қилади. Ш. бунақа ишлар қўлим-дан келмайди деса ҳам, жувон бир неча марта йўлини пойлаб илтимос қилаве-ради. Бир куни Ш. кечқурун ишдан қай-таётганда яна йўлида ўша аёлни учра-тиб қолади. Аёл Ш.дан бирга овқатла-нишни таклиф қилиб, уни кўндирди. Ошхонада Ш.дан спиртли ичимлик олиб келишини сўради. Ш. эса спиртли ичимлик ичмаслигини айтди. С. нинг ўзи 3-4 пйёла ичади. «Сиздан илтимос, энди мени уйимга кузатиб қўйинг», - дейди. Ш. уни уйига кузатиб боради. Уйга боришга Ш. нинг бўйнига ослиб «эркакмисан ўзи», - деб ичкарига тах-иф қилади. С.нинг розилиги билан бирга бўлишади. Эртаси куни Ш. ишга борса не кўз билан кўрсинки, қаршисида яна С. турибди. У Ш. га агар унга уйланмаса қаматишини айтиб жанжал-тўпалон кўта-ради. Углининг қамали қолишдан кўр-киб ота-она Ш.ни С.га

тўйсиз никоҳдан ўтказиб қўйишади. С. шундан кейин ҳам Ш.ни ҳеч тинч қўймайди ва уни судга беради. Ш. охири бу аёлга уй олиб бериб қутула-ди. Ш. ана шунча воқеалардан сўнг юзмига қарай олмайдиган бўлиб қол-ди. Мен унинг ҳолини кўриб йиллар-дим. Лекин уни ташлаб кетмадим. Чун-ки Ш.да айб йўқлигини жуда яхши билардим. Агар у ёмон инсон бўлга-нида мени ҳам ҳароб қиларди. Уш-қини тугатиб уйга қайтдим. Уйдагилар мени бир йигитга унаштиришларини айтишди. Мен норозилигимни бил-дирдим. Ш.га эса бизникига совчи юборишини айтдим. Ш. онасига, бу ҳақда айтса: «Сен уйланиб бўлдинг. Сен топган қизлар яхши қизлар эмас. Умуман ўқиган қиз бизга керак эмас», - дебди. Ш. қанча уриммасин онасининг розилигини ололмабди. Шундан сўнг у менга: «Рози бўлсанг, онам олиб бе-радиган қиз қишлоқда яшайверади, сену мен шаҳарда бирга яшаймиз, кей-инчалик ҳаммаси яхши бўлиб кета-ди», - деди. Мени эса Кумуш бўлгим йўқ. Онаси қўшни қишлоққа 2-3 жой-га совчи қўйди, лекин қариндошлари шаҳарда хотини борлигини билиб, қизларини беришмаяпти. У ҳам икки ўт орасида, мен ҳам. Ш. менга ҳамма дардларини айтди. Мен ҳам усиз ҳаётимни тасаввур қила олмаман. Ху-додан фақат Ш. билан те-диримизни бир қилишни ялғини сўрайман.

Сеvimли «Оила ва жамият» мухлисла-ри, мендан маслаҳатларингизни аямай-сиз, деган умиддаман.

ФЕРУЗА

Сурхондарё вилояти

Биз оилада тўрт фарзандимиз. Опа-ларим турмушга чиққан, акам ҳам уйлан-ган. Тахминан 10 йилча аввал дадам биз-ни ташлаб кетган. Дадам акам ва опа-ларимга оталик қилган бўлса ҳам, мен ота меҳрига зор бўлиб ўсдим. Мактаб-да дугоналарим орасида «дада» ҳақида сўз борса, мен жим ўтирдим, ёки маз-зун бошқа томонга бурардим. Дадам ойим билан қонуний ажрашишмаган. Шунчаки дадам бошқа бир аёлни деб бизни ташлаб кетган. Хозирги кунда

бахтимни топиб кетарман-а, лекин она-жонимга раҳимон келади. У кишини ташлаб кетишга ҳеч юрагим тортмай-ди. Азиз дадажонлар, онажонлар, оилангизни беҳудага бузиб, фарзанд-ларингизни ҳам, ўзингизни ҳам қий-наманг. Токи болаларингиз сизнинг гу-ноҳингиздан азият чекиб, фалончининг отасини иккинчи хотини, ёки онаси-нинг бошқа оиласи бор, деган сўзлар-ни эшитиб юришмасин.

«Азиз дадажон, сизни жуда соғиндим.

БИЗНИ ЖУДА СОҒИНДИМ

Ҳаётимизда бундай воқеалар кўп учра-туради. Нахотки қандайдир бир бегона аёл учун инсон ўз болаларини, қачон-қачондир еру қўкка ишонмаган жигарла-рини ташлаб кетса. Биз дадам билан ҳар 2-3 ойда қўришиб турар эдик. Шун-да ҳам бир баҳона билан чақиртирар эдик. Бизга дадамнинг пули керак эмас-ди. Бир келиб «қизим яхши юрибсан-ми?»- деб ҳолимни сўрасалар бас. Опа-ларим ва акамнинг ўз оиласи, болала-ри бор. Биргина мен сал нарсга да-дамни эслайдиган бўлиб қолганман. Дугоналарим дадалари ҳақида гапи-ришса, нима қиларини билмай типир-чилаб қоламан. Ахир мен энди мактаб-даги ёш қизалоқ эмасман-ку. Биламан, мендайлар дунёда кам эмас. Лекин хо-ҳлардим-ки, биз ёшлар бундай хатола-рга, яъни оталаримизнинг хатоларини такрорлашга йўл қўймайлик. Мен-ку ўз

Ёшлгимда касал бўлсам ярим тунда ҳам мени шифокорга югуриб олиб борган-нингиз эсингизми? Ушанда сизнинг дунёдаги энг азиз кишингиз эдим. Энди-чи? Бир бошқа аёлни деб, бир оғиз ширин сўзингизни шу қизингиздан аяб юрибсиз. Ахир қизингиз сизни туну кун кутади. Тушларига қирсангиз «дадамга бирор нарс бўлмадимкин», деб ўйлаб чиқади. Сиз эса унга атиги ойига бир бор кўнгирак қилишни билмайсиз. Да-дажон, ёшингиз анчага бориб қолган. Касал бўлиб қолган пайтларингизда оёқ-қўлларингизни уқалаб қўядиган суюкли қизингизни нега ташлаб кетдингиз? Унинг ёнида онаси, опалари, акаси бўлса-да, сизнинг ўрнингизни ҳеч ким боса олмайд. Сизни жуда-жуда соғин-дим Дадажон!..»

РАҲНО

Навоий шаҳри

Газетхонларимиз
ишбодидан

Собира БЎЛДИЕВА
— Бухоронинг қадим
мавзелиридан
бўлимиш Ромитан ту-
манидаги Чандир
қишлоғида туғилган.
Ўрта мактабни тугат-
гач, Тошкент Давлат
Маданият институ-
тида таълим олди.
Собиранинг "Жав-
зак олма", "Бухоро
сирлари" номли
шеърли китоблари
нашр этилган.

МЕН КИММАН?

Мен кимман —
Фаробий улғайган юртда
Тош ёриб кўқарган митти бойчечак.
Мен қадим замоннинг
Минг бурда-бурда
Рухи-да улғайган бир жони ҳалак.
Машрабнинг кўзлари
Йиртиқ тўрвадан
Тўкилган маҳалда мен ҳам тўкилдим.
Ва мунгли Бухоро
Устида юлдуз
Бўлиб водийларга маҳзун тикилдим.
Нодирабегимнинг
Тиги учраган
Бахтидай қорайди умидим қақшаб.
Мен ўша малакнинг
Кони сачраган
Жойлардан кўқардим ўзимга ўхшаб...

БУХОРО...

Муҳаббатнинг
Исин тупроқлар
Юрагимга узатгандайин,
Богларингдан
Эсган шамоллар
Вужудимни эркалар майин.
О, Бухоро
Суяман сени,
Хайлларим мисли оқ лайлак.
Сени Тангри
Нурдан яратиб,
Сўнг бахш этган муносиб кўйлак.
Эрмак учун эмас,
Кўёшнинг
Сочлари деб айланган замин -
Каби сенинг
Меҳварингга дил.
Айланару бўлади зомин.
Миноралар —
Юксалган ҳаёл.
Бу ҳаёлга ер қилар торлик.
Бир мен эмас
Нафасинг туйиб,
Уйғонади бу кўҳна борлик.

КЎЗЎН БОҒ

Бог ухлар қорайиб, эгилди қадди,
Аврайман - уйғонмас навбахор боғи.
Чизиркалар тунни қовлаб чиқади,
Ҳаётларнинг қириб, қорайган бағри.
Кимсасиз бог аро митти ва жимит,
Ёлғиз қушча сайрар шохларга кўниб.
Ухлайди уфқ қадар кенгликлар жим-жит,
Кўёшнинг нурини қалбига кўмиб...

КАЙДАДИР

Кайдадир муҳаббат исми доя,
Кўзини ёради тоғлолаларнинг
Табиат онадир
Шундай сония -
Тўлғониб тугади у болаларин.
Заминни меҳрдан
Яратган Худо,
Меҳр меҳварига замин бойлар.
Бахтимнинг ҳомийси
Хизрга ўхшаб
Чўққилар устида шамол айланар...

МЕНДА ҲАМ ҒУРҒУР БОҒ

Болалигимдан ногиронман. Юрол-
майман, бир қўлим ҳам ишламайди.
Лекин, Худога шукр, яқинларим мени
болалигимдан ҳаётга мослашшим
учун кўмаклашиб, бир қўл билан ҳам
меҳнат қилишга ўргатишди. Рўзгорга
керакли нарсаларни тикиб, нафа-
қамга қўшимча маблағ топаман. То-
паларим яхшигина ҳаёт кечиришим-
га етади. Ҳеч нарсадан камчилигим
йўқ. Тақдир мени шундай қилиб ярат-
ган экан, ризқу рўзимни ҳам ўзи
бериб турган бўлса, ох-воҳ қилишим-
га ўрин йўқ. Яратганга шукр қилиб
яшайман. Фақат бир нарсасига баъ-
зида дилимни оғритади, у ҳам... ях-
шиси тушунтириброқ айтди. Зерик-
кан пайтларимда аравачамга ўтириб
кўчага чиқаман. Қўни-қўшиллар, та-
ниш-билишлар билан суҳбатлашаман.

Илик-иссиқ кунларнинг бирида одат-
дагидек аравачамда кўчага чиқдим,
ўтган-кетганларни, машиналарни то-
моша қила бошладим. Бир пайт ўтиб
кетаётган машиналарнинг бири тўхта-
ди, ундан ёш йигит тушиб олдим-
га келди. Яқинлашаркан, саломлаш-
ди. Сўнг чўнтагидан пул олди-да:
"Опажон, шуларни олинг", - деб
қўлимга тутказди. Олдинига нима
бўлаётганини тушунмадим, сўнг ми-
яма "аҳволимга ачиниб, садақа бе-
рапти", - деган фикр келди. Жаҳлим
чиқиб: "Хой ука, пулларингни олиб
кет. Мени ким деб ўйлаётсан, сада-
қанга зор эмасман", - деб оқсидан
пулларини улоқтирдим. Йигит хангу
манг бўлиб: "Кечирасиз опа, мен...
мен..." - деди-да, гапиролмай маши-
насига ўтириб кетиб қолди. Пуллар

кўчада сочилиб қолди, мен эса ғазаб
билан аравачамни уйга қараб ҳай-
дадим. Сал вақт ўтиб ўзимга келиб,
бўлган воқеани мулоҳаза қилдим ва
ўз-ўзимдан уялиб кетдим. Қилиб
қўйган хатоимни тушундим. "Опа"
дея кўнглимни кўтармоқчи бўлган
йигитчининг дилини оғритдим. Ахир
кўча-қўйда ўз ногиронлигини кўз-
кўз қилиб ёки ўзини ногиронликка
солиб ва шу йўл билан одамларнинг
рахмини келтириб пулини олувчи
текинхўрлар қамми? Мен ўзимни
шундайлар қаторида қўришни иста-
маслигимни, ҳаётда ўз ўрним бор-
лигини, ўз меҳнатим билан ўз-ўзи-
ни таъминлай олишимни, менда
ҳам ғурур борлигини у йигит қаер-
дан билсин. Мен ўша ишим учун у
йигитдан аввало мени тушунишни,
сўнгга кечиришини сўрайман.

ойдин

Тошкент шаҳри

СЕҲРЛИ ГИЛОС

Ҳамидулло мерос талашиб, укаси
Азимжонга қаттиқ тарсаки тортиб
юборди. Азимжон гандираклаб, кўча
дарвоза олдида йиқилиб тушди. Бу
жанжалнинг гувоҳи бўлишган кўни-
қўшиллар Ҳамидуллони муросага ча-
қириб, шундай дейишди:
- Укангизни уриб чаки қилдингиз.
Дадангиз қазо қилишдан олдин: "Мен-
дан кейин бу ўй Азимжонга қолади.
Акаси янги чекини битириб олсин", -
дея васият қилганди.

- Бу гапни эшитганман, - жавоб қил-
ди Ҳамидулло. - Лекин бу ҳовлининг
ярми менга тегиши керак. Отамиз-
ни кўмишда харажатнинг кўпи мен-
дан бўлди. Янги чекини қанчон бити-
риб оламан? Ё уйни бўшатсин, ё ҳов-
лининг ярим пулини берсин.

Азимжон акасига қараганда ориятли-
роқ, оғир-босирроқ экан. У оиласи-
ни олиб, Сирдарё томонга кўчиб кет-
ди. Отасининг ҳовлисида Ҳамидулло
оиласи билан яшай бошлади. Бироқ
Ҳамидуллонинг шапалоқ урган ўнг
қўли зирқираб оғрийдиган бўлиб қол-
ди. Орадан икки йил ўтса ҳамки, унинг
қўлидаги оғриқ қолмади. У касалхо-
нада ётди, табиблар муолажасини
олди, лекин ҳеч фойдаси бўлмади.
Унинг ўнг қўли яхши ишламай, топи-
шида ҳам барака қолмади.
Шу орада маҳалладошлари унга ука-

сидан кечирим сўрашни ва уни уйга
қайтариб олиб келишни маслаҳат бе-
ришди. Яъни, ота васиятига амал қил-
маганлиги учун азобланаётганлигини
ётиги билан тушунтиришди. Ҳарқалай
Ҳамидулло укасидан кечирим сўраб,
уни кўчириб келди. У оиласи билан
чала битказилган янги чека кўчиб
ўтди. Ана шундан кейин унинг ўнг
қўли сал ишга яраб қолди. У қатти
билан сой қирғоғидаги тошлоқ, таш-
ландик ерни ижарага олиб, свадон
тераги кўчатида минг тупча экиди. Бу
терақзорнинг этагига мевали кўчатлар
экиб, чорроқ бог барпо қилишди. Ана
шу боғнинг ёнгинасига
сой устига темир кўприк
қурилиб, йўловчилар

ўтадиган бўлишди. Ўтган ҳафтада
Ҳамидулло бир қўллаб богдаги кўчат-
лар остини юмшатиб юрган экан
сўмоқ йўлдан бир нотаниш оқсоқол
ўтиб қолибди.

- Хорманг, богдон ака! - дебди у
кўчатларга ҳавасланиб.

- Саломат бўлинг! - Жавоб қилиб-
ди Ҳамидулло. Сўнг чўккада гилос-
га илашиб ўсаётган печакни ажра-
тиб олаётиб, барглар орасида яхши
пишган икки дона гилосга кўзи ту-
шибди.

- Мана буни қаранг, - дебди у барг-
лар орасини очиб, йўловчига гилос-
ни кўрсатаркан. - Ўтган йили эккан
эдик. Бу йил икки дона ҳосил қилиб-
ди. Келинг, шунча биттадан бўлишиб
ёйлик.

Йўловчи мўйсафид гилосни оғзи-
га солиб, шимиб ёбди-да, шундай
дуо қилибди.

- Жуда ширин экан. Илоҳо қўлинг-
из дард кўрмасин.

Бир ҳафтадан буюн Ҳамидуллонинг
ўнг қўли бутунлай оғиримайдиган
бўлиб қолди. У бўлган воқеани ма-
ҳалладошларига айтган эди, баъзи-
лар дуодан шифо топибди дейиш-
са, баъзилар ўша дуо қилган оқсо-
қол отасининг руҳи экан дейишди.
Нима қилганда ҳам ёмон ишда
қусур, яхши ишда хосият кўп бўлар
экан.

Қиссалар
ҳиссаК. НИШОНОВ
Андижон шаҳри

Раҳматли опам билан боғлиқ ўша во-
қеани эсласам, орадан анча йил ўтган
бўлса-да, ҳамон дарду дунём қоронғу-
лашиб кетади.

Воқеани бошдан гапирсам... Ўша
кунни кечки пайт Гўлчехра опам сизир
соғиб, кир ювиб, овқат пишириб, хул-
лас ҳамма уй юмушларини бажариб
бўлгач, уйга "Бойлар ҳам йиғлайди"
сериалини кўриш учун киради. Поч-

гида эса учта ёш фар-
занд кўрққанидан бир-бирини қучоқ-
лаб йиғлаб ўтирган бўлади. Гўлчехра
опам жahl устидами ёки шунчаки тур-
муш ўртоғини кўрқитиб қўйиш учуни
мизни эгнига озроқ бензин сеппи, усти-
дан гугурт чақиб юборади. Бензин эса
ўз ишини қилади ва бирдан лопил-
лаб олов кучаяди. Ловуллаб ёнаётган
опаним кенг ҳовлида уёқдан, бу ёққа

берибди. Шундан сўнг
поччам ўзга бир аёлга уйланиб ҳам
олди. Лекин бегуноҳ, норасида фар-
зандлар меҳрибон кишисидан айри-
либ, чиқриллаб ўзга бир аёл қўлида
қолишди. Хўш, фарзандларда нима
айб? Биламан, ҳозирги оналари ҳам
ёмон эмас, лекин ўзга бир аёл не-
чоғли меҳру муҳаббатли бўлмасин
барибир чин оналик меҳрини берол-

АРЗИМАГАН САБАБ — МАШЪУМ ОҚИБАТ

чам эса бошқа кинони кўраётган бўла-
ди. Опам "Бойлар ҳам йиғлайди" филь-
мини кўриш учун эридан телевизор
мурватини ўша каналга буришини
сўрайди. Поччам эса бепарволик бил-
ан берилиб кино кўраверади. Бундан
жаҳли чиққан опам, бориб телевизор
мурватини буради. Поччам туриб бу
каналга қўяди. Опам у каналга бура-
ди. Сўнгга икки ўртада жанжал кўта-
рилади. Иккиси узоқ уришишади. Гўл-
чехра опам очди: "Мен кўрмоқчи
бўлган кинони қўйинг, агар қўймасан-
гиз ўзимни-ўзим ёқаман", - дея гугурт
ва бензин олиб киради. Поччам:
"Ёқсанг ёқавер!", - дея ёнбошлаб олиб
телевизор кўраверади. Уйнинг бурча-

югуради. Қўйлагини юлади, тортади,
лекин бадани қуйиб кетади, хушдан
кешиб, ҳолсизланиб ерга йиқилади.
Жаҳл устида ўтирган турмуш ўртоғи
ҳам нима бўлаётми, деб ҳовлига чиқ-
майди. Фарзандлар эса тинмай баки-
риб йиғлашади. Икки қўшини аёл чо-
пиб келишади. Хайрон бўлишиб: "Кўёв,
бўёққа чиқинг, Гўлчехрага қаранг, қуй-
иб ётибди", - дейишади. Шундан кей-
ингина поччам ўрнидан туриб чиқиб ке-
лади. Тез орада машина чақиршиб
опамни касалхонага олиб кетишади.
Поччам оилани, сут, қатик билан таъ-
минлаб турувчи бир дона сизирини со-
тиб дори-дармон учун ишлатибди. Аф-
сус, кўп ўтмай опам касалхонада жон

берибди. Шундан сўнг

поччам ўзга бир аёлга уйланиб ҳам
олди. Лекин бегуноҳ, норасида фар-
зандлар меҳрибон кишисидан айри-
либ, чиқриллаб ўзга бир аёл қўлида
қолишди. Хўш, фарзандларда нима
айб? Биламан, ҳозирги оналари ҳам
ёмон эмас, лекин ўзга бир аёл не-
чоғли меҳру муҳаббатли бўлмасин
барибир чин оналик меҳрини берол-

Равшан ХУЖАМУРОДОВ,
Тошкент Давлат Маданият
институты талабаси

Oila va jamiyat

Муаллиф фикри тахририят нуқтаи
назаридан фарқ қилиши мумкин. Фой-
даланилмаган қўлзмалар таҳлил
қилинмайди, муаллифларга қайтарил-
майди, ёзма жавоб қилинмайди.
Газетадан кўчириб босилганда
"Оила ва жамият"дан олинганлиги
албатта қайд этилсин.

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Қабулхона: (Тел. ва Факс) 133-28-20
Табриклар, эълонлар: 133-04-50

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент - 700000
Амир Темури кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахо-
наси. Манзил: Тошкент, Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй.
Босишга топшириш вақти - 20.00
Босишга топширилди - 20.30
Газета тахририят компьютер базасида терибли ва сақланади.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи»
Акционерлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - { яқка обуначилар учун 176

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот кўмитасида
№ 33 рақам билан рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 3126. Формати А-3, ҳажми 2 босма тобқ.
Баҳоиси эркин нархда. Адади - 30 000
Саҳифаловчи — Жаффар ЖАББОРОВ.
Рассом — Набижон ХОЛМУРОДОВ.
Набатчи - М. СОДИКОВ.